

V Ženevi končana ministrska konferenca Kompromisna pocenitev naftne držav članic OPEC

ŽENEVA — Po štirih dneh se je z običajnim kompromisom končala 74. redna ministrska konferenca OPEC. Ministri za nafto 13 izvoznih naft so se domenili, da bodo za 0,20 dolarja pri sodu pocenili srednjo lahko in za 0,50 dolarja težko arabsko nafto. Proti temu kompromisnemu sklepu so bile Alžirija, Iran in Libija, da so sedaj razhajanja v OPEC tudi uradno potrjena.

Sodeč po ironičnih in formalnih nasmehih je bilo iskanje kompromisa vse prej kot lahka zadeva. Za alžirskega ministra Belkacema Nabija je bila pocenitev »nesmiselna«, saj to ne bo bistveno vplivalo na povečanje povpraševanja po nafti OPEC. Po njegovem je napočil čas za drastične ukrepe. »Razumel bi 10-dolarsko pocenitev, a ne take,« je pristavil Nabi. Zavzel se je tudi, da bi OPEC ustanovila osrednji organ, ki bi skrbel za komercializacijo vse naftne OPEC, saj bi tako preprečili kršitve dogovorov in lažje delovali na tržišču.

Alžirski minister za nafto je navezadnje v svoji oceni zadel bistvo. Sedanja pocenitev naftne držav OPEC ne bo bistveno vplivala na povpraše-

vanje, saj je tudi po pocenitvi nafta OPEC dražja od naftne na prostih tržiščih. Vseeno pa je Saudska Arabija zadovoljna, saj bo sedaj njena nafta nekoliko bolj konkurenčna, da bo lahko vsaj delno ustavila padec povpraševanja.

Sodeč po sklepnem dokumentu niso rešili vprašanja kvot in nedisciplin v vrstah OPEC. To bodo poskušali rešiti na redni konferenci prihodnjega 7. decembra. Nekaj mesecev naj bi torej vladalo zatišje, a opazovalci opozarjajo, da lahko v kratkem pričakujemo nov padec povpraševanja in s tem nova trenja na tržišču. Proizvajalke se namreč ne morejo sprijazniti z dejstvom, da se iz leta v leto nižajo dohodki od prodaje naftne. To je najbolj dramatično za afriške izvoznice, ki prav za nafto nekako izenačujejo svoje plačilne bilance. Zgovoren je primer Nigerije, ki bi ob pocenitvi enega dolarja za sod izgubila letno 555 milijonov dolarjev. Prav zato marsikatera članica kljub določilom o fiksnih kvotah poveča prodajo, seveda po nižji ceni, ker ne bi v nasprotnem primeru dobila kupcev.

V ŽARIŠČIH NAPETOSTI

Piše Pavel Stranj

Pred eksplozijo v Južni Afriki

Skoraj ne mine dan, da ne prispe iz Južne Afrike vest o spopadih med črnimi demonstranti in belimi policaji, ki imajo vsi neizprosno enak zaključek: nekaj črnoptih Afričanov je ubitih, nekaj ranjenih in nekaj aretiranih.

Kljub premajhnemu poudarku, ki ga daje zahodni tisk dogajanju na jugu Afrike in v nebo vpijoči krivici, ki jo predstavlja beli rasistični režim, se vendar v javnem mnenju ustvarja zavest, da se tam dogaja nekaj pomembnega. Novice o spopadih so si v glavnem vse podobne, kajti tudi mehanizem »neredov« je v bistvu enak, že več kot dvajset let, odkar se je vžgala iskra ob pokolu v mestu Sharpsville, leta 1960. Policija se obnaša izredno nasilno do črnega prebivalstva, da bi z ustrahovanjem zatrla v kali žarišča uporov. Prebivalci velikih revnih črnih naselij odgovarjajo na nasilje kot morejo, zlasti z maščevanjem nad tistimi črnici, ki sodelujejo z belo policijo. Bela policija spet nastopi in vse pogosteje po njenem odhodu leži nekaj mrtvih črncev na tleh. Pogreb postane nujno protirasistična manifestacija, kjer nastopi spet policija in krog je sklenjen. V zadnjih devetih mesecih je tako umrlo poprečno po deset črncev, v glavnem mladih, na teden. Prejšnji teden so se podobni prizori ponovili v mestih Duduza in Kwathema.

Zadnje manifestacije kažejo morda na še večjo izivnost policajev, kot je bila prej običajna. Beli policaji so postali tudi vse bolj neprizanesljivi do novinarjev in snemalcev, ker bi radi preprečili, da pridejo v svet preveč zgovorna pričevanja o tamkajšnjih razmerah.

Po drugi strani pa je tudi odpor temnopoltega pre-

bivalstva vedno večji, ker očitno narašča zavest o izkoriščenosti in krivičnosti lastnega položaja.

Vlada belih gospodarjev dežele je lani izvedla važno upravno reformo, ki seveda ni imela namena približati temnopolte Afričane oblasti, ampak jih temeljiteje oddaljiti od nje tako, da je med belim in črnim prebivalstvom bil zabiti klin ostalih komponent, mešanec in Azijcev. Teh je skupaj tri milijone in pol, belcev je nekaj manj kot pet, črncev pa nad 17 milijonov. Nadaljevala se je tudi farsa razvijanja bantustanov, to je nekakih neodvisnih črnih dežel, znotraj Južne Afrike, s katerimi bi bili pravi domačini dokončno oropani vseh svojih človeških pravic. Črnici naj bi le delali najtežja dela v »belih državah, potem pa naj bi se urnili v svojo revščino.

Med črnici se je že razvila odporiška organizacija ANC, ki deluje v izredno težkih pogojih. V zadnjem letu pa se je postavila na stran črncev še ena sila, kar pomeni nedvomno važen mejnik za črnsko osvobodilno gibanje: črnici v ZDA so začeli aktivno pritiskati na svojo vlado, naj se oddalji od rasističnega režima in vlada v Washingtonu je, vsaj formalno, že vzela na znanje to zahtevo.

Vlada ZDA gleda na dogajanje na jugu Afrike vsaj tako zaskrbljeno kot bela rasistična vlada v Južnoafriški republiki. Ta dežela je namreč ena izmed največjih rudnih zakladnic sveta in bela vlada, s svojo politiko, pogojuje celo južno polovico Afrike. Bela, močna manjšina je protiutež temnopoltim revolucionarnim gibanjem, zlasti v Angoli in Mozambiku. Če v tem »loncu« počti, se lahko poruši ravnotežje v celi regiji.

Varnostni svet OZN obsodil nasilje Pretorie Zahod pa ni pripravljen na konkretne pobude

NEW YORK, PRETORIA — Varnostni svet OZN je sinoči odobril resolucijo, ki zahteva konec rasne diskriminacije v Južni Afriki in preklic izrednega stanja. Prevladalo je torej zmerno stališče Francije, ki je zahtevala to sklicanje, potem ko je iz Južne Afrike odpoklicala svojega veleposlanika in zamrznila francoske investicije v tej državi. Resolucija predlaga tudi gospodarske sankcije, a ne gre dlje od načelnih obsodb.

Vse torej ostaja pri starem. Mednarodna javnost se zgraža nad nasiljem južnoafriškega rasističnega režima, vlade pa niso pripravljene sprejeti konkretnih pobud. Italija je včeraj predlagala Luksemburgu sklicanje političnega sveta EGS, da bi na njem razpravljali o Južni Afriki. Tudi Italija se kot drugi zgraža nad početjem pretorijskega režima, a podobno kot druge države Zaho-

da navaja, da bi bile gospodarske sankcije neuspšne in celo škodljive za nadaljnji razvoj dogodkov v Južni Afriki. Če to trdi Italija, ki iz te države uvaža blago za 3.024 milijard lir, izvaja pa za 912 milijard lir, je popolnoma razumljivo, kakšno stališče imajo države s še večjo trgovinsko izmenjavo in gospodarskimi posli. Den Haag, Bonn in Bruselj so včeraj s precejšnjim nezadovoljstvom sprejeli pariške pobude. Pri tem pa navajajo, da je Francija le prekinila nove investicije ohranja pa vse dosedanje trgovinske in gospodarske stike.

Nič čudnega torej, da je Nobelov nagrajenec za mir temnopolti anglikanski škof Johannesburga Desmond Tutu v intervjuju za ameriško televizijsko omrežje »CBS« najodločneje obsodil »dvoлично politiko« Reaganove administracije. ZDA so pripravljene po škofovih besedah sprožiti go-

spodarske sankcije proti Nikaragvi in Poljski, glede Južne Afrike pa, kjer so žrtve le črnici, se omejuje na retorične fraze, ki ne pomenijo ničesar.

Medtem pa se kljub nasprotnim trditvam Pretorie položaj v Južni Afriki iz ure v uro slabša. Do sedaj so aretirali že več kot 800 oseb, ubili pa petnajst črncev. Kljub kruti represiji pa se protesti temnopoltega prebivalstva nadaljujejo z nezmanjšano ostrino. Pretoria se sedaj trudi, da bi čim manj vesti prišlo na Zahod. Režim se prav tako trudi, da bi opravičil izredno stanje. Washingtonu je Pretoria že predlagala »razčiščevalni« sestanek, na katerem bi pojasnili razloge za izredno stanje in skušali popraviti skaljene odnose. Washington pa povsem sodeč čaka na nadaljnji razvoj dogodkov in se omejuje le na načelne obsodbe.

V Jugoslaviji napovedujejo nižjo inflacijo

BEOGRAD — Stopnja inflacije merjena z drobnoprodajnimi cenami naj bi bila konec leta deset odstotkov nižja kot je bila v prvem polletju. To pomeni, da bo znašala okoli 70 odstotkov. Nobenega razloga ni za bojazen, da bi dosegla trimestno število, kot nekateri ocenjujejo, je rekel na včerajšnjem sestanku izvršnega odbora Gospodarske zbornice Jugoslavije direktor zavoda za raziskovanje tržišča Petrašin Petrašinović.

Delegati izvršnega odbora menijo, da so potrebni odločnejši ukrepi, da bi se ugodna gospodarska gibanja, ki so se začela v drugem četrtletju, nadaljevala.

Avstrijski vinski škandal se širi

DUNAJ — Alarm okoli ponarejenih avstrijskih vin je vse glasnejši in »vinske racije« se nadaljujejo. Včeraj je iz ZDA prineslo neljubeznivo novico, da morajo iz gostiln, hotelskih klet in trgovskih polic širom po Ameriki takoj izginiti vsa nepregledana vina avstrijskega porekla.

V Marseillu so včeraj zaplenili več tisoč steklenic gradišćanskega in spodnjeavstrijskega vina, policiji na Dunaju pa je včeraj uspelo prijeti 49-letnega Helmuta Rotterja iz Obernalba pri Retzu, ki je kot peta črna ovca »vinskega škandala« običal v preiskovalnem zaporu. Rotter bo, kot poročajo po Avstriji morda celo razkrit kot »oče vinskega škandala«, ker je bojda zagovarjal vinske trgovce naj za »izboljšanje« plemenite kapljice uporabljajo dietilenglikol. Avstrijsko ministrstvo za zdravstvo je včeraj izdalo »glikolovo« listo, ki obsega 136 zdravju škodljivih vin.

Včeraj so v kanalu Gols, ki se izteka v Neusiedlersee našli nekaj mrtvih jegulj in čistilna naprava v Golsu se je pokvarila. Vzrok je, kot so do danes ugotovili, glikolovo vino, ki so ga po vsej verjetnosti v noči od torika na sredo ali od ponedeljka na torek iz bojazni pred preiskavami zlili v kanal trgovci z umazano vestjo.

Dnevno prihajajo nove vesti iz inozemstva in domačih krajev po Avstriji, glikol v vinu so odkrili že tudi v nekaterih vinih, ki jih prodajajo po Koroškem. Združeni zeleni Avstrije zahtevajo takojšen odstop

kmetijskega ministra Guenterja Haidna, ker ni »vedel poostrene kontrole nad prodanim vinom« tako po tistem, ko je njegovo ministrstvo že v aprilu letos ugotovilo zdravju škodljivo stopnjo glikola v nekaterih sortah.

Opozicijska OEVP je afero zgrabila z obema rokama in se neusmiljeno spravila tudi nad ministra za zdravstvo in varstvo okolja dr. Kurta Steyrerja, ki je ukrepal »mnogo kasneje kot inozemske zdravstvene oblasti«. Dejstvo, da je Steyrer socialistični kandidat za predsednika republike ob volitvah junija prihodnje leto, daje ljudski stranki novega poleta in je poskrbelo za to, da je iz »vinskega škandala« nastal tudi politični. Steyrer, ki kandidira nasproti njegovemu Kurtu Waldheimu bo »storil najbolje, če takoj in sam od sebe odstopi.

Med 136 vini, kolikor jih nastopa na »glikolovi« listi — ta je bila poslana v vse zvezne dežele, jih izvira 40 od 46 prijavljenih vinskih podjetij. Preiskava pa se seveda nadaljuje. Na Dunaju so celo vzpostavili lastni telefonski sistem, ob katerem noč in dan dežurajo vodilni uslužbenci gospodarske in kriminalne policije. Nenehno prihajajo klici ne le iz vinorodnih zveznih dežel kot sta Gradišćanska in Spodnja Avstrija, temveč tudi iz Salzburga ali Tirolske, kjer je poletna turistična sezona v polnem teku, in kamor so po običaju vinski trgovci vozili vino v kamionih

BARBARA GORIČAR

Našli sta osvežitev

Letošnje poletje se je dolgo obotavljalo, zdaj pa kaže, da namerava nadoknediti zamujeno. In tako ni na rimskem Trgu Navona nič nenavadnega naleteti na prizor, kakršen je na sliki (Telefoto AP)

● Vlada obljublja

NADALJEVANJE S 1. STRANI

oklevanje, pa je bila torkova avdicija v poslanski zbornici, kjer so se tudi predstavniki Furlanije zavzeli za tržaški in goriški paket, so pa obnem poudarili potrebo po ustreznih ukrepih za celotno deželo, ukrepah, ki ne morejo biti zgolj kratkoročni. Tako so se predsinočnim sestali deželni parlamentarci KD, KPI, PSI in PRI ter se dogovorili za skupno akcijo pri zunanjem ministru, ki je včeraj zagotovil neposreden poseg vlade v ta namen. To pa ne pomeni, da bo treba čakati na vladni zakonski osnutek, ampak bo verjetno vlada predložila svoje pripombe že predloženim besedilom (katerim se bo morda pridružil še zakonski osnutek KD), tako da bo razprava v parlamentu stekla verjetno že pred koncem leta.

BOJAN BREZIGAR

Puljski filmski festival se bliža h koncu

PULJ — Za nami je peti dan festivala, ogledali smo si že 2/3 filmov iz celotnega sporeda in se torej približujemo k vroči fazi zaključnih napovedi in ugibanj glede rezultatov. V informativnem sporedu so do sedaj prikazali 8 filmov. V sredo je bil najprej na sporedu »Skrivnost starega podstrežja«, mladinski igrani film, s primesjo znanstvene fantastike, ki je ambientiran v dalmatinskem mestecu. Njegov avtor, Hrvat Vladimir Tadej, ki ima za seboj že 5 celovečernih filmov, se tu očitno ni preveč potrudil in pripravil precej stereotipno poletno otroško komedijo. Prav tako ni uspel »Orkester neke mladosti« Sveta Pavloviča, značilen in banalen primerek »mladostniškega« partizanskega jugo-filma. Našminkana in kičasta zgodbica o hudih Nemcih, ki se morajo kosati z zaletavim odporom mladega gasilskega orkestra. Mladinci imajo čas, med raznimi atentati in drugimi junaškimi dejanji, tudi za svoje prve čustvene izkušnje v slogu raznih italijanskih mladinskih filmov kot »Borotalco«, »Chewingum«

itd. Se po teh dveh nič kaj zanimivih naslovih, mislimo, da lahko rešimo iz informativne sekcije le 2, 3 filme. Prav gotovo »Šest dni v juniju« petindvajsetletnega srbskega debitanta Tučkoviča, Slakovo »Butnskalos«, ki bi morala spadati po soglasnem mnenju v uradni tekmovalni izbor in morda še »Ni lahko z moškimi« drugega debitanta iz Beograda, Vukobratiča. V Areni smo včeraj lahko končno gledali Klopčičevo »Dediščino«.

Film je sicer komorno in zahtevno meščansko-patriarhalno razmišljanje o nekaterih prelomnih trenutkih za slovensko zgodovino tega stoletja. Ta zapozneli in svojski prispevek k splošni demontaži in razkrajanju skupnega srednjeevropskega kulturnega prostora je bolj primeren za literaturo, kot pa za turistično in poletno razpoloženo občinstvo v Areni. Vsi komentariji so bili za odlično igralsko zasedbo (zlasti Milena Zupančič, Radko Polič in Polde Bibič) in za vedno bolj prefinjeno in klasično fotografijo Tomislava Pinterja. Včerajšnji drugi film »Tajpanska kanasta« Gorana

Markoviča, je grenka in ležerna zgodba nezaposlene arhitekta, na robu šestdesetih let, »zadnjega preživelega« iz generacije leta 1968, ki se navno in lagodno izmika odgovornostim in rutini normalnega življenja. Rešijo ga dober klimax, igra in glasba (Simjanovič) v tem ne preveč navdahnjenem delu Markoviča, ki je začetnik tiste jugoslovanske režiserske šole, ki se je formirala na praški filmski akademiji FAMU.

Od vseh filmov, ki smo jih doslej videli v tekmovalnem sporedu, se nam zdi najbolj resen kandidat za zlato areno »Življenje je lepo« Bore Draškoviča. Ta film je zgrajen v skoraj perfektnem razmerju igre (Šerbedžija, Nikolič, Savič), fotografije (sugestivna in surova) in scenarija (čep prav nas ne zadovoljuje konec). Ob tem bi omenili še kot ožje kandidate za nagrade »Konec vojne« Dragana Krešoje in slovenske filme, vsaj za specializirana priznanja: igro, fotografijo in podobno.

DAVORIN DEVETAK

Srečanje Biasutti-Mirošič

Predsednik deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine Adriano Biasutti je včeraj dopoldne sprejel na sedežu deželnega odbora generalnega konzula SFRJ v Trstu Draga Mirošiča. V daljšem pogovoru sta obravnavala številna vprašanja, ki zadevajo sodelovanje med F-JK in Jugoslavijo, še posebej s SR Slovenijo in SR Hrvatsko v okviru italijansko-jugoslovanskih odnosov. Biasutti in Mirošič sta ocenila, da so bili na raznih področjih doseženi vidni rezultati, tako bilateralno, kot tudi v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran, vendar so še številne možnosti za obogatitev in razširitev medsebojnega sodelovanja. Zlasti so dane velike možnosti za razširitev obsejnega gospodarskega sodelovanja na osnovi osimskih sporazumov.

Predsednik deželnega odbora in jugoslovanski generalni konzul sta govorila tudi o drugih problemih, katerih rešitev je v interesu tako Furlanije-Juljske krajine kot Jugoslavije. V tem okviru je bil govor o možnostih za izgradnjo avtocest po osimskih sporazumih.

Biasutti in Mirošič sta s podarjem obravnavala sedanji položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in uresničevanje njenih pravic, zlasti glede na bodoči zakon za globalno zaščito.

Dogovorjen je bil bodoči kontakti med deželnim odborom in izvršnim svetom SR Slovenije in SR Hrvatske. Predvidena sta obiska delegacije hrvaškega IS v naši deželi in predsednika Biasuttija z delegacijo deželnega odbora v Ljubljani letošnjo jesen.

Na tradicionalnem vaškem prazniku v Ukvah Revija pevskih zborov navdušila

TRBIŽ — Prejšnjo soboto se je v Ukvah, vasi sredi Kanalske doline, začel tradicionalni vaški praznik, ki bo trajal celih deset dni.

Priraja ga vaška mladina s koordinacijo pevskega zbora Ojsternik. Tudi letos, kot vsako leto, je program zelo pester in bogat raznovrstnih prirediteljev in kulturnih dogodkov.

Poleg tradicionalnih iger in plesov za mladino in odrasle bodo na sporedu tudi nekatere kulturne zanimivosti, ki izhajajo še iz stare koroške tradicije. Mislimo predvsem na tako imenovano »konto« pod lipo. To je dogodek pod vaško lipo pri cerkvi, ko se vaški fantje in dekleta zberejo v nošah, da bi skupaj zapeli nekaj starih koroških pesmi. Nato pa krenejo po glavni ulici vasi in se ustavijo pred vsako gostilno, kjer nadaljujejo s petjem in ob zvokih spremljajočega ansambla nekaj zapesejo. To tuga do kosila.

V nedeljo pa so imeli na sporedu revijo pevskih zborov iz Kanalske doline. Revijo je priredil pevski zbor iz Ukev pod režijo dirigenta Osvolda Erratha. Nastopalo je šest zborov iz doline same, kot gost je nastopal znani moški oktet F. Prešeren iz Zirovnice na Gorenjskem. Prav s to skupino ima domači zbor Ojsternik že veliko skupnih nastopov doma in v Sloveniji, tako da iz leta v leto postaja ta zveza trdnjša. Sam dirigent Osvold Errath nam je povedal, kako so približno pred petimi leti prvič skupno nastopili v Belgiji na emigrantskem

prazniku, nato pa so se stiki nadaljevali, ne samo na ravni revije pevskih zborov ampak tudi na ravni prijateljstva in medsebojnega spoštovanja in sodelovanja.

Prav ta dva pevska zbora sta najbolj navdušila prisotno občinstvo, posebno toplo je bilo ploskanje, ko je domači zbor otvoril prireditev s slovensko pesmijo Triglav.

To pa ni bila edina slovenska pesem na tej prireditvi, saj je v nadaljevanju kulturnega programa domači zbor Ojsternik večkrat zapel znane Slovenske pesmi, nato pa tudi oba zbora iz Žabnic. Mladinski zbor, pod vodstvom Gabrija Moschitza, in moški zbor iz Žabnic, pod vodstvom Hanžija Moschitza, sta zapela vsak po eno slovensko pesem.

Naj omenimo še goste iz Slovenije, ki so izvajali v celoti slovenski program. Zbora sta pritegnila prisotno občinstvo z lepo pesmijo tako, da se je petje nadaljevalo tudi po prireditvi sami.

Skoda, da so se morali gostje kmalu vrniti domov, saj so domačini z velikim zanimanjem sledili skupnemu petju obeh zborov.

Ločili so se, z obljubo, da bo čimprej prišlo do drugega skupnega srečanja.

ANTON SIVEC

BERITE

«Novi Matajur»

Letno 9 tisoč otrok na Debelem rtiču

Mladinsko zdravilišče in letovišče na Debelem rtiču pri Ankaranu je v poletnih mesecih najbolj množična in najživahnejša baza Rdečega križa Slovenije. Vsako sezono ga obišče domala 9.000 otrok, v eni izmeni pa jih v tamkajšnjih letoviških domovih prebiva 900. Približno toliko jih je tudi tačas, med njimi pa je 300 takih, ki so si sem prišli zdraviti astmo. Na Debeli rtiču prihajajo otroci iz vse Slovenije.

Prvo skupino otrok so letos sprejeli aprila, zadnja pa bo odšla ob koncu oktobra. Če bo dovoljevalo vreme in če bodo narekovale potrebe, bo zdravilišče odprto še v novembru. V sezoni imajo skupaj 90.000 oskrbnih dni. Poleg celovite zdravniške oskrbe je otrokom na voljo še pester program najrazličnejših interesnih dejavnosti, za kar skrbijo pedagoški vodja, vodja telesnokulturnih dejavnosti in drugi.

Ker je plaža postala že premahna za tolikšno število otrok, jo bodo že jeseni začeli razširjati in preurejati.

J. O.

Od jutri Kopraska noč

Koprsko turistično društvo bo v soboto, 2. in v nedeljo, 28. julija že 26. leto zapored organiziralo »Koprsko noč«, turistično - zabavno prireditev, ki je bila vsaj v 60. letih znana po folklornem festivalu, ki so ga v Kopru prirejali vse do 1969. leta.

Folklorni festival so predvsem iz finančnih razlogov ukiniti, Koprsko noč pa je ostala in letos bo v znamenju številnih športnih prireditev. Nekaj se jih je ob tej priložnosti že zvrstilo, najzanimivejše pa bodo jutri, ko bodo ob 18. uri s starega koprškega pomola krenili plavalci na plavalni maraton od Kopra do Zusterne. Tri ure pred tem bodo košarkarji na parkirišču taksistov ob Ulici JLA pričeli tekmo 24. ur košarke, ob 20. uri zvečer pa bo ob stari semedelski vpadnici, kjer bodo delavci Elektro Koper ojačili razsvetlavo, tudi veslaška regata.

Ob 20.30 bo na Titovem trgu nastopila čehoslovaška skupina »Regius« z viteškimi igrami. Seveda so organizatorji tudi letos poskrbeli za gostinski del in vse od tržnice do starega mestnega kopaljšča bodo razporejene številne stojnice z gostinskim ponudbo.

Na številnih mestih pa bo tudi glasba.

V nedeljo dopoldan bo v Žusterni vaterpolo turnir, v starem pristanišču pa bodo popoldan, oziroma zvečer telesnokulturnih organizacij Koper) vlečenje vrvi in podobne zabavne športne igre.

DUŠAN GRČA

Začetek leta je kazal slabo, polletni rezultati so boljši in če bo šlo tako do konca leta, smo lahko zmerni optimisti, trdijo v zvezni vladi, ko so izračunali, kako je jugoslovansko gospodarstvo delalo do polletja. Zmerni optimisti so predvsem zaradi tistega, kar je gospodarstvo uspelo doseči v zadnjih dveh, treh mesecih. Takrat se je zlasti rast industrijske proizvodnje močno popravila. Januarja je bila na primer večja samo za slab odstotek (podobno kot v zahodni Evropi je tudi v Jugoslaviji treba tako šibko rast delno pripisati hudi zimi), aprila pa je bila večja kar za 5,5 odstotka, maja in junija pa le nekoliko manjša. Podobno je bilo z izvozom, saj je jugoslovansko gospodarstvo npr. junija izvozilo skoraj za tretjino več kot v istem mesecu lanskega leta, toda začetni izvojni rezultati so bili tako slabi, da so tudi polletni nezadovoljivi. V prvi polovici leta je namreč jugoslovansko gospodarstvo uspelo izvoziti na Zahod le za 2 odstotka več kot lani v istem obdobju. Bolje je bilo z izvozom na klirinsko področje, saj se je povečal za 11 odstotkov, mnogo slabše pa je gospodarstvo izvažalo v države v razvoju in se je ta izvoz zmanjšal kar za 14 odstotkov. V celoti gledano je to daleč za letošnjimi izvoznimi gospodarskimi načrti, ko bi se izvoz moral povečati za 7,7 odstotka, na trge s trdnimi valutami pa kar za 10,6 odstotka. Zato vlada že napoveduje, da bo ukrepala. Pripravlja kar 76 gospodarskih ukrepov.

Kaj vlado pravzaprav najbolj skrbi? Predvideva, da s povečanjem obsega proizvodnje ne bo težav. Gospodarski načrt predvideva 4-odstotno rast. To rast bo možno doseči, trdi uradna gospodarska politika, saj je gospodarstvo z izdelavnimi materiali dobro preskrbljeno, tudi s tistimi iz uvoza, saj se je uvoz v polletju močno povečal. Boljše kot lani je gospodarstvo preskrbljeno tudi s surovinami in e-

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Polletje: zmerni optimizem

nergijo. To daje možnosti za napoved, da bo po tej strani gospodarski načrt dosežen, saj je lani industrija v slabših pogojih dosegla 5,2-odstotno rast. Boljše rezultate naj bi dosegli tudi na ostalih gospodarskih področjih (turizem, kmetijstvo, promet, zasebno gospodarstvo...), tako da bi lahko celotno gospodarstvo ustvarilo za 3,2 odstotka več kot lani, ko je ustvarilo za 2 odstotka več kot predlani.

Gledano s te strani je prostora za optimizem dovolj. Vendar kaže biti pri teh napovedih zelo oprezen. Razmere so se namreč letos bistveno predrugačile. Zlasti tržne. Posledice več let padajoče kupne moči prebivalstva letos gospodarstvo že močno občuti. Z nekaterimi izdelki je trg že močno zasičen. Zaradi močnih podražitev izdelki ne grejo več vsi dobro v denar. Tako proizvajalci pohištva ne vedo več kam s svojimi izdelki, proizvajalci bele tehnike so primorani prodajo pospeševati s popusti, težko je prodajati celo čevlje ali pa meso. Zaloge v trgovinah in tovarnah so se močno povečale in so ob poletju za dobrih 10 odstotkov večje kot lani v istem času. Nekatere nove podražitve, za katere se je prav zdaj odločil ZIS (podražitve moke, kruha, olja, elektrike, premoga), bodo kupno moč še zmanjšale, tako da bo prodaja morala še zaostajati. V drugem polletju bo torej ponudba bistveno močnejša od povpraševanja. Za zniževanje inflacije bo to sicer dobro, toda velike zaloge in velikanski stroški z njimi bodo zagotovo upočasnile ritem proizvodnje.

Kje najti izhod? Povsem jasno: v povečanem izvozu. Zato vlada sporoča, da bodo bili ukrepi, ki jih pripravlja, posvečeni predvsem povečevanju izvoza. Tu pa čaka vlado izjemno veliko dela. Preusmeriti mora predvsem blagovne tokove iz vzhoda na zahod, kajti prodaja za klirinske dolarje, s katerimi pa ni mogoče plačevati zahodnih dolgov, sama od sebe močno narašča. Na klirinskih trgih je namreč moč prodati tudi izdelke nekoliko slabše kakovosti (tudi za nekoliko manjši zaslužek, zlasti pa je ta izvoz močan zaradi tega, ker je klirinski obračunski dolar precej cenejši od pravih dolarjev). Zaradi tega gospodarstvo ni pretirano naložbeno živahno, brez novih naložb v izvozno zanimive proizvodne programe in kupčije pa skoraj ni mogoče pričakovati povečevanja izvoza. Torej bo treba ukrepati na posojilnem področju, kjer je denarna politika izredno restriktivna, vsaj za izvozne posle pa bi morala biti spodbudnejša. Močnejše spremembe je pričakovati tudi v tečajni politiki, ki jih je pravzaprav že opaziti, saj v zadnjih dneh dinar spet močno drsi navzdol, s čimer se konkurenčna sposobnost gospodarstva v tujini proučuje.

Kakšni bodo drugi ukrepi zvezne vlade, je težko napovedovati. Ukrepati pa mora hitro, če hoče odpraviti primanjkljaj, ki je v prvem polletju

nastal v menjavi s tujino. Ta primanjkljaj znaša že kar 917 milijonov ameriških dolarjev. Ker je Jugoslavija redno odplačevala letošnje dolge, je primanjkljaj nastal tudi v plačilni bilanci in uporabi bi bilo treba devizne rezerve. Te primanjkljaje je možno nadomestiti samo z večjimi zasluzki v tujini in z manjšimi izdatki za nakupe na tujem. To pomeni, da bo gospodarska politika v drugem polletju morala začeti zavirati uvoz, čeprav sama vlada napoveduje intervencijske uvoze posameznega blaga. S tem uvozom skuša posredovati na trgu zato, da bi znižala cene nekaterih izdelkov in s tem inflacijo. Tako npr. vlada zagotavlja, da bo uvozila večje količine izdelkov bele tehnike, ker meni, da so se ti izdelki podražili čez razumno mejo. Kje si bo zagotovila devize za uvoz, je vprašanje, na katerega sicer ne vemo odgovora, če pa devize ima, potem je poteza tržno upravičena. Najbrž pa računa na devize, ki naj bi jih letos zaslužilo turistično gospodarstvo (krepko čez milijardo ameriških ameriških dolarjev), vendar se zdi, da na te devize vsi računajo in da jih ne bo dovolj (čeprav bo turistična sezona rekordna), da bi lahko zapolnile vse devize primanjkljaje. Zato bo gospodarska politika morala najti vzrode, s katerimi bo pospešila izvoz blaga in storitev.

Gospodarska gibanja v zadnjih mesecih sicer potrjujejo nekakšen zmerni optimizem, saj se je povečala tako proizvodnja kot izvoz. Hkrati ta optimizem dobiva podporo tudi v dejstvu, da je gospodarska aktivnost v drugem polletju v Jugoslaviji vedno za stopnjo živahnejša kot v prvem polletju. Toda, če hitrega posredovanja gospodarske politike ne bo, bo optimizem skopnel. K sreči letos gospodarska politika napoveduje, da bo prejšnje ukrepanje kot v prejšnjih letih.

JOŽE PETROVIČ

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

60.

Peter je čez čas vstal in s cigareto v ustih odšel ven. Katica je slišala njegove korake najprej zunaj, potem pa, ko so odmevali proti mali sobi in tam zamrli.

Zganila se je.

Mamica je dremala in najbrž niti ni slišala, kako je Peter odšel k Marti. Ali pa je bila že brezbrizna za vse to? Saj bi bilo res čudno, če ne bi ničesar vedela. Saj je morala skoraj vsako jutro slišati in celo videti, ko je Peter odhajal iz sobe, ko je odprl duri in ko je naposled odhajal od Marte. Zakaj je molčala, če je vedela?

To vprašanje se je porodilo Katici, toda Katica ni mogla videti mamičinega obraza, da bi bila razbrala na njem njene misli, a z besedami se ni nikdar dotaknila te stvari.

Katico je prijelo, da bi bila šla v sobo in slišala, o čem se menita ali pa bi se ona dva prestrašila in bi Peter moral oditi od matere.

Toda tisti trenutek je zaslišala škripajoče korake zunaj po snegu, duri so se odprle in potem so se odprle še duri v mali sobi.

Katica je vztrepetala. Kdo bi mogel biti to? Ni bila dolgo v negotovosti, to je lahko bil samo Ivan, ki se je pred časom vrnil s »poti v mesto«. Napeto je prisluhnila, kaj se bo zgodilo v mali sobi, dokler je ni premetilo in je stopila do duri v sobo, da bi prisluhnila.

Da, bil je Ivan Koren.

Ivan Koren se je namenil, da bi ovadil Petra Koštrco in tako rešil Marto zase in za Katico. Čeprav so ga še po poti obhajale skušnjave in se je boril s seboj, da bo storil s tem nekaj grdega, sebe nevrednega, s čimer se bo izkazal za slabiča, ki si ni znal drugače priboriti svoje žene kakor samo z žandarji, so ga noge nesle neizbežno dalje.

Ko pa je stopil iz te samote na cesto, je zdaleč zagledal, kolikor je pač dopuščala zimska megla, da prihajajo žandarji. Obstal je za trenutek in srce mu je začelo močnejše biti. Bila je ugodna prilika. In vendar mu je tedaj nekaj odločno reklo, naj se skrije. Pomaknil se je torej za nasip, ki je mejil med poljem in močvirnim jarkom, poraslim s trstjem in od tam opazoval žandarje, ki so prihajali čedalje bližje. Nista bila samo dva, bilo jih je pet. Preden pa so prišli do jarka, so se razporedili, očitno so hoteli obkoliti ves prostor. Samo dva sta šla po poti dalje.

Tedaj se je Ivan Koren za nasipom pomaknil nazaj ob jarku. Še vedno se je boril s seboj; najbolj ugodno je bilo počakati in dopustiti, da žandarji

opravijo svoje. Tako se bo rešil neprijetne zavesti, da je nekoga izdal. Da, počakati tu in potem bo še videl, kako bodo Petra Koštrco uklenjenega gnali tod mimo.

Vendar ga je tisti trenutek spet prevzelo: ali je prav, da pusti, da odženejo človeka, ki je poleg njemu tolikim storil dobro? In ali je sploh prav, da mirno gleda, ko bi moral napraviti samo nekaj hitrih korakov pa bi ga rešil? Ena sama beseda in Peter Koštrca, ki je vujen teh krajev, se bo mimo še tolikih ljudi izmuznil v svobodo. Potem ga ne bo več sem. Spomladi pa Ivan z ženo odide po svetu in se ne bodo več srečali.

Kakor ga je mikalo, da bi ga izdal, ga je zdaj nehoti potegnilo, naj se vrne, da posvari Koštrco.

Vračal se je naglo in nestrpno, kot bi šlo za najbolj dragega mu človeka.

Ni šel v veliko sobo, kakor bi bil slutil, da bo Petra našel pri Marti. Peter je res sedel na stolu; v naročju mu je počivala Marta in se ga oklepala okoli vratu.

Bil je trenutek presenečenja, predvsem za Marto in Petra. Ivan se je sicer moral nasloniti na steno, Marta pa je s krikom planila Petru iz naročja in si pokrila obraz z rokami.

Peter je bil mirnejši in komaj vidna zadrega mu je zasencila obraz, takoj nato pa je bil pripravljen na vse. Mirno je segel po cigareto in si jo prižgal.

Po podatkih mesečne raziskave ISCO-Mondo economico Majska gibanja industrijskih dejavnosti v naši deželi na splošno dokaj ustaljena

Podatki o gospodarskih gibanjih v Furlaniji - Julijski krajini za letošnji mesec maj kažejo nekoliko manj zaskrbljujočo sliko gibanja notranjega povpraševanja, medtem ko so potrđili šibkost zunanjega povpraševanja. Proizvodna gibanja so odrazila blago poživitev z ozirom na mesec april, medtem ko so se zaloge znova nakičile. Predvidevanja za prihodnje mesece kažejo na nadaljnjo stagnacijo naročil nasploh in na izboljšanje proizvodnih gibanj, ki bi se morala pozitivno odraziti tudi na zaskrbljujoče nižanje zaposlitvene ravni. Kar pa zadeva gibanje cen, so se nekoliko unesla pričakovanja o novih podražitvah, medtem ko so glede na prejšnje mesece, predvidevanja predvidevanja o splošnem gospodarskem gibanju.

V ilustracijo si pogloblje oglejmo gibanja in predvidevanja po posameznih gospodarskih sektorjih.

Živahno notranje povpraševanje je pospešilo proizvodnjo tekstila, oblaci, usnja, usnjenih izdelkov in obute, medtem ko kratkoročna predvidevanja napovedujejo padec povpraševanja zaradi neugodnega letnega časa. Vsekakor se je proizvodnja v tem sektorju maja povišala s 53 na 72 odstotkov, cene pa so se ustalile,

kar je pripomoglo k omejitvi negativne bilance.

Na področju lesne in pohištvene industrije je bilo povpraševanje tudi v maju precej šibko, čeprav rahlo ugodnejše kot v aprilu. Proizvodna dejavnost je zabeležila vzpon, kar je povzročilo precejšen porast količine gotovih izdelkov v skladiščih. Kratkoročna predvidevanja ostajajo pozitivna tako za proizvodnjo kot za naročila, medtem ko je za cene pričakovati porast.

Grafična, založniška in papirna industrija beleži nadaljnji padec notranjega povpraševanja, medtem ko so se bistveno izboljšali pokazatelji proizvodnih gibanj, kar ima za posledico občutno povečanje zalog. Predvidevanja za prihodnje mesece so precej previdna glede proizvodnje, medtem ko naj bi povpraševanje ostalo nespremenjeno, cene pa stabilne.

Kovinska industrija je bila prav tako pod neugodnim vplivom majnega povpraševanja, medtem ko se je proizvodna dejavnost z ozirom na april dvignila. Za prihodnje mesece je pričakovati izboljšanje tako povpraševanja kot proizvodnje in luči pričakovanega povišanja cen. Na področju strojništva pa je v podobnih razmerah upadlo predvsem notranje pov-

praševanje, kar se je odrazilo v proizvodnji, kljub temu, da je bila v maju nekoliko živahnejša kot v aprilu. Zaloge v skladiščih so se še povečale, medtem ko predvidevanja napovedujejo porast proizvodnje in povpraševanja ob istočasni ublažitvi naraščanja cen. V sektorju proizvodnje prometnih sredstev, vključno z ladjedelništvom, se je tudi v maju nadaljevala huda kriza brez upanja na izboljšanje v kratkem roku.

Preostala industrijska proizvodnja je v maju doživela večje notranje povpraševanje, medtem ko je povpraševanje v tujini še vedno hudo omejeno. Proizvodnja se je nekoliko skrčila z ozirom na prejšnje mesece, medtem ko so zaloge ostale nespremenjene. Kratkoročna predvidevanja napovedujejo skromen porast proizvodnje, medtem ko naj bi se cene nekoliko umirile. Po pričakovanjih podjetnikov bi ta raznoliki sektor moral vztrajati pri sedanjih gospodarskih gibanjih.

V splošnem bi za raziskavo o majskih gospodarskih gibanjih v deželi lahko rekli, da ni prinesla bistvenih novosti in da so prevladala predvidevanja o precejšnji stagnaciji njihove dinamike tudi za naslednje mesece.

Danilo in njegova kobilica Pupa predstavljata že pravo redkost

Danilo Čač, doma od Sv. Barbare 25, po domače pri Turneku, je s svojo kobilico Pupo prava redkost na Tržaškem. Od konj se ne more ločiti, saj je bil furman od 11. leta dalje. Zatrjuje, da je njegova 11-letna Pupa sorte pram skromna, saj je zadovoljna s travo ali pozimi s senom. Z njo ima tako male stroške. Pravi, da je včasih sena primanjkovalo, danes pa ga je dovolj. Kot dvlastnik redno obdeluje svoje trte prek meje v Premancu pri Hrvatinih. Pri oranju in okopavanju mu Pupa odlično služi. Danilo jo s frezo ne zamenja, pa še hitreje gre tako. Seveda brez sinove

pomoči ne gre, in Danilo trdno upa, da bo njegovo tradicijo obrdržal Klavdijo, ki se na konja in plug odlično spozna.

Pri rednem prestopanju državne meje na maloobmejnem prehodu Sv. Barbare (Kaštelir) nima nobenih sitnosti tako na našji kot na jugoslovanski strani. Obmejni organi, kakor tudi moidoči v koloni na mejnem prehodu, se vedno z zanimanjem ozrejo za njim.

Danilo zatrjuje, da bo za konje še prišel svetel dan ob vsevečji energetski stiski, čeprav počasi odhajajo v pozabo kot njihovi lastniki.

Tekst in slika V. A.

V Dolini in Nabrežini bo danes zaključni dan poletnih centrov

Poletni centri, ki so popestrili prve tedne počitnic naših otrok iz Nabrežine, Doline in okolice, se bližajo koncu. Danes je zadnji dan otroškega živčava in zato je prav, da je drugačen od drugih.

V Nabrežini bodo tokrat vse skupine otrok skupaj preživele dan. Ogle dali si bodo film, ki so ga posneli med njimi, improvizirali igrice in se šli športni dan. Smeha in veselja ne bo manjkalo, za ohladitev pa bo na koncu poskrbel sladolek.

V Dolini so se odločili, da zadnji dan v goste povabijo starše varovancev. Tako se bosta obe generaciji pomerili v najrazličnejših tekmah. Program se bo začel ob 15.30 v otroškem vrtcu. Starši, ne pozabite!

Koncert saksofonista Jimmyja Owensa drevi na prazniku komunističnega tiska v Sseljanu

Med prireditvami, ki se bodo danes zvečer zvrstile v okviru pokrajinskega festivala komunističnega tiska v Sseljanu, bi še posebej omenili jazz koncert ameriškega izvajalca Jimmyja Owensa. Temnopoltega glasbenika bo spremljal kvartet, ki ga vodi Giulio Capiozzo, bivši član skupine »Area«; poudariti gre, da bo današnji koncert edini Owensov nastop v Italiji. Črnski saksofonist, ki sicer obvlada tudi nekatera druga glasbila, je precej znan v tujini, med drugim pa je izdal tudi že več plošč. Sploh pa je treba reči, da je bil glasbeni program v teh dneh precej kakovosten, saj so se v okviru prejšnjih večerov predstavili nekatere zanimive skupine oz. posamezniki. To velja predvsem za mi-

lansko rock skupino Matisse, ki je nastopila v sredo in je imela veliko uspeha med občinstvom.

Vzporedno z današnjim koncertom bo potekala tudi javna debata, ki bo tokrat posvečena lakotji v svetu, obenem pa že običajno predvajanje filmov na prostem.

● Na čestitke, ki jih je poslal deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka 5. julija letos novozvoljenemu predsedniku ustavnega sodišča, ki je najvišji sodni organ v Italiji, je predsednik dr. Livio Paladin odgovoril s posebnim telegramom, v katerem se zahvaljuje za čestitke in obenem kot predsednik ustavnega sodišča izreka prisrčne pozdrave tudi v spomin na pretekli čas.

Naš goriški kolega se je ustavljal pri Lupinčevih v Praprotnu Tržaške osmice skozi goriška očala

Marsikdaj, ko se vračam iz Trstu proti domu v Gorico, me avto kar sam zapelje na Prosek in od tam po cesti ki vozaču, ki ima precej nuje, skoro odmaknjenim krajem sredi prelepih borovih gozdičkov. Tam gori na Krasu med Opčinami in Sseljanom je zlati mir in nič čudnega ni, če si marsikateri tržaški mešan hoče na zakoniti ali nezakoniti način zgraditi hišo ali bivati v kakem zasilem bivališču, kot je pritrjena rulotka.

V teh krajih pa je vse polno gostiln, kjer te znajo dobro postreči in občasnno na tem ali drugem ovinku te vabi lovoroča veja ki ti pove, da je tam za vogalom trenutno odprta osmica.

Nam, ki prihajamo iz Gorice in ki imamo na voljo precej zelo dobrega briškega vina, tako belega kot črnega, se nam marsikdaj čudno zdi, kako bo z vinom v kraju, ki ni naš. Z nekakim ponosom trdimo, da je v Brdih pridelano vino dandanes med najbolj cenjenimi v Italiji. Da briški kmetje zanj iztržijo precej več kot njihovi stanovski tovariši v Piemontu ali Toskani, da o drugih deželah sploh ne govorimo.

Pa vendarle najdemo tudi na Krasu, na obeh straneh državne meje, dobro vino. Ne le v kleti kakega bolj znanega kmeta, marveč tudi v marsikateri gostilni (resnici na ljubo ne

v vseh, kajti tudi marsikateri gostinec na Krasu prodaja vino kupljeno v skladišču, vino, ki prihaja iz Veneta; v tem ni nič čudnega, saj je tega vina dovolj, cenejše je, in gostinec bo z njim več zaslužil) in tudi v marsikateri osmici.

Ko grem na tržaški Kras, najraje povprašam po teranu ali refošku. Všeč mi je oster okus tega vina, ki ga kmetje s težavo pridelajo v vinogradih med kraškimi skalami. Črno vino pridelano tam gori mi je bolj všeč kot belo vino pridelano v istem kraju. Nihče med kraškimi kmeti mi ne bo zameril, če bom napisal, da mi belo vino pridelano na Krasu ni všeč. Vsak ima pač svoje okuse.

Nekega dne me je pot zanesla v Praprotno. Povedali so mi, da je pri Lupinčevih odprta osmica. Radoveden sem bil, kako je s to osmico, saj so mi nekateri tržaški prijatelji povedali, da se pri Lupinčevih v zimskem času, tam okrog pusta, gnete vse polno ljudi v kletnih prostorih, kjer imajo osmico.

Ko sem prišel sredi vasi in sem videl na cesti ustavljenih več avtomobilov, sem si sam pri sebi dejal: sem že v bližini osmice. Ko sem se ozrl naokrog, sem zares ostal presenečen. Ni bila to ena tistih tolikih osmic, kakršnih vidimo kar precej, tako na Goriškem kot na Tržaškem, kar sredi

borjača, blizu starega stanovanja našega kmeta, blizu senika, blizu hleva, kjer kmet v tednu ali dveh proda vse odvisno vino.

Lupinčevi so osmico zelo lepo uredili v borovem gozdičku in na travniku okrog svoje nove hiše. Okrog miz posedajo v večernih urah številni gostje, ki srkajo črno in belo vino. Kar se samega sebe tiče, sem seveda pokušal črno vino. Ugajalo mi je. Pri delu v osmici je zapopadana vsa družina. Stari gospodar reže pršut. Gospodinja pripravlja frotalje, golaž, pa še kaj drugega za pod zob. Če gost ne pride sam po vino ali hrano, ti jo k mizi prinese ta ali drugi član družine. Stari oče, mlad gospodar, mlada gospodinja, ali pa katera od domačih deklet.

Ko sediš pod borovci in naročiš eno stvar za drugo, kar hitro izveš, da ti ni treba na večerjo, ne domov, ne v gostilno. Le škoda, da so take osmice odprte premalo časa.

MARKO WALTRITSCH

● V barkovljanskem portiču bo od danes do nedelje že tradicionalno tridnevno slavje, ki ga prirejajo »Amici del bunker«. Prireditelji napovedujejo sveže ribe, dobro vino, glasbo in veliko veselja.

Kam po maturi? - Nekaj napotkov dijakom pred življenjsko izbiro

Diploma na univerzi je pravzaprav šele začetni korak

Osebnostno zanimanje in nagnjenje vsakega posameznika sta gotovo temeljni izbiri nadaljnega študija, na odločitev pa vsekakor vplivajo tudi možnosti za zaposlitev, ki jih nudi določena študijska smer. Brez zagona in volje do dela človek ne more uspeti, v življenju pa je bistvena tudi konkretna možnost dela, stalna zaposlitev, delovno mesto. Izbira, pred katero stojijo letošnji maturantje višjih srednjih šol, naj bi bila nekakšna zlata sredina le-tega. O problemu pravilne izbire, izgledov glede zaposlitve in težav, ki se ob tem pojavljajo, smo se pogovorili tudi z gospodarstvenikom inž. Pavlom Kozlovičem, ki se že dolgo let ukvarja tudi s problemi industrije.

Pogosto botrujejo izbiri študijske smeri dobre perspektive glede stalne zaposlitve. Kakšni so izgledi v tem smislu na gospodarskem področju? Kaj bi našim maturantom svetovali?

Starejši naj bi imeli to dolžnost, da bi mladim pravilno svetovali, vendar naj takoj pripomnim, da je to nelahka zadeva, nasprotno! Naša realnost se stalno in tako hitro spreminja, da je težko predvidevati, kakšne bodo možnosti v bližnji prihodnosti. V preteklosti je imel življenjski razvoj drugačen ritem: zdravnik, naj se izrazim samo s primerom, si je pridobil svoje znanje enkrat za vselej. Danes to ni več mogoče. Profesionalni profil se stalno spreminja, v vsakem poklicu je potrebna stalna specializacija, človek se mora neprestano informirati o novostih na svojem področju, biti mora na tekočem. Rekel bi, da je diploma na univerzi pravzaprav šele začetni korak. Pot do dela gotovo ni lahka in v tem smislu bi svetoval dvojce:

zunanji razmeram se je treba hitro prilagoditi in je treba stalno študirati. Pri tem si površnosti nikakor ne smemo dovoliti. In še: mislim, da se kljub vsemu plača študirati in to resno, zavestno in kritično!

Kakšne so možnosti za zaposlitev na gospodarskem področju? Katere fakultete prihajajo ob tem najbolj v poštev?

V zadnjih petih letih je bilo tako na Tržaškem kot na Goriškem čutili pomanjkanje splošnih inženirjev ter kemikov ali biokemikov. V slovenskem ambientu primanjkuje tudi nekaj ekonomistov, čeprav je nezadostno število inženirjev in kemikov bolj občuteno.

Ali nudi slovenski ambient boljše možnosti za zaposlitev?

Prav gotovo nudi slovenski ambient dobre možnosti za zaposlitev in mislim, da so te boljše kot pred leti. Ob tem pa moramo povedati, da predstavlja poznavanje slovensčine pred-

nost tudi v italijanskem ambientu. Pomislimo na primer samo na banke in zavarovalnice.

Neki znani italijanski časnikar je izjavil, da vsaka univerzitetna diploma več velja, če pozna dotični posameznik tudi angleščino in basic jezik. Ali bi vi taki trditvi pritrdili?

Kar se poznavanja angleščine tiče, bi se vsekakor strinjal s trditvijo. Mislim, da se strinjamo, da je to danes svetovni jezik, ki ga povsod govorijo. Ne bi bil pa tako gotov za basic jezik. Res je, da teži naš svet vedno večjo avtomatizacijo in da vsi vsaj pasivno dojemajo, da živimo v svetu informatike. To pa še zdaleč ne pomeni, da moramo biti vsi aktivni na tem področju. Mislim, da je dovolj, da smo vsi potencialno pripravljene se spoprijeti s svetom informatike, da pač sprejmemo to dejstvo. Ne zdi se mi pa važno, da bi pa ravno vsak diplomiraneec usmerjal svoje napore v to. Po drugi strani je spet res, da zadobiva v Italiji kompjuter vedno večjo veljavo: na primer, v tovarnah bo čedalje vedno več funkcij opravljal prav kompjuter.

Kaj bi še glede samega študija svetovali tistim našim maturantom, ki se bodo vpisali na univerzo?

Študij naj bo resen, spremlja pa naj ga veselje do lastnega dela in

navdušenje, volja pripravljenost do le-tega. Študent naj ima tudi zaupanje v to, kar dela, in naj bo prepričan, da bo njegov trud plačan. Če sem rekel, da naj bo študij resen in temeljit, moram pa tudi poudariti, da se študent ne sme zapreti v svoj kotiček, v svoj študij. Študij naj bo povezan z življenjem. Študent se mora vživeti v okolje; v katerem živi, naj bo aktivni del svojega sveta, naj bo vključen v organizacije, društva, naj bo ustvarjalni element naše skupnosti. Samo če bo poznal in tako tudi bolje razumel svet, v katerem živi, bo lahko uspešen v študiju, ki si ga je izbral.

O problemu izbire visokošolskega študija smo se pogovorili tudi s Tamara Blažino, predsednico Komisije za usmerjanje in izobraževanje pri SKGZ.

Kaj naj po vašem mnenju pogojuje izbiro nadaljnega študija?

Mislim, da mora vsak pozameznik upoštevati tako lastna nagnjenja kot tudi možnosti, ki jih bo kot diplomiraneec imel. V tem oziru moramo biti realisti, čeprav je težko predvidevati, kakšno bo stanje čez pet let. Situacija se na vseh področjih stalno spreminja in prav zaradi tega je važno, da je človek elastičen, da se stalno prilagaja novim situacijam in potre-

bam ter da je pripravljen na nenehno izpopolnjevanje. Skratka na spremembe moramo biti pripravljeni.

Katera študijska smer nudi večje perspektive glede zaposlitve?

Na univerzitetni ravni nudijo znanstvene vede vsekakor večje perspektive: naj samo spomnim na pomanjkanje inženirskega kadra v našem ambientu. Kar se pa tiče perspektiv za tiste, ki ne nameravajo nadaljevati študija, bi omenila v prvi vrsti tečaje in možnosti za izpopolnjevanje na zdravstvenem področju in na področju socialne oskrbe. Gotovo je tudi, da je vsakršno izpopolnjevanje samo v prid posameznih diplomirancev: s tem v zvezi naj omenim poznavanje tujih jezikov in »jezikov« v svetu informatike.

Morda še kakšen nasvet bodočim univerzitetnim študentom!

Mislim, da je velike važnosti, da je študent aktivno prisoten tako v okviru fakultete, ki jo obiskuje, kot v širšem okolju, kjer živi. Študent naj že v teku samega študija išče možnosti za nadaljnjo zaposlitev. Sem tudi mnenja, da odločitev glede izbire študijske smeri ne sme biti nekakšna »zabira na slepek«; samo dobra informacija botruje pravilni izbiri. Zato bi svetovala, da se bodoči študentje temeljito pozanimajo o samem študiju in o možnostih, ki jih ta nudi.

MAJA LAPORNIK

Tudi na naših osnovnih šolah zadnja leta veliko zanimanje za dopolnilne dejavnosti

Pretekli teden smo podrobneje poročali o vpisih v prve razrede naših osnovnih šol. Vpis je letos dokaj spodbuden, saj bo v prihodnjem šolskem letu sedelo v naših prvih razredih 12 malčkov več kot letos. Kljub temu nadvse pozitivnemu podatku pa se morajo naše osnovne šole še vedno spoprijemati z nevhvaležnim vprašanjem ohranitve delovnih mest. Število otrok, ki zadnja leta zapuščajo osnovno šolo, je še vedno dokaj večje od števila novih vpisov, kar se ob začetkih šolskih let pozna pri številu posameznih razredov.

Organik učiteljev slovenskih osnovnih šol šteje že nekaj let 159 mest. Organik je ostal nespremenjen tudi zadnja leta, ko se je število razredov zaradi manjšega vpisa zmanjšalo, ker so bili učitelji, ki so čez poletje ostali brez razreda, dodeljeni dopolnilnim dejavnostim na šolah, s podaljšanim urnikom. Taka rešitev ni novost; tudi na italijanskih šolah se je zadnja leta množično poslužujejo prav z namenom, da bi stalnim učiteljem še vnaprej zagotovili delovno mesto.

Dopolnilne dejavnosti je v osnovne šole vpeljal zakon št. 820 iz leta 1971, šest let kasneje pa ga je izpolnil zakon št. 517. Zakona omogočata dopolnitev učnih programov z dejavnostmi, ki najbolj zanimajo učence, te dejavnosti pa morajo po zakonu potekati po končanem običajnem šolskem urniku.

Dopolnilne dejavnosti lahko zavzemajo številna področja. Ministrstvo za šolstvo jih je nekaj izrecno naštevalo, in sicer: ročne in praktične dejavnosti (razna ročna dela, vezenje); grafične, risarske in plastične dejavnosti (risanje, modeliranje, izdelovanje kolažov); glasbene dejavnosti (snemanje, poslušanje glasbe); fotografske in filmske dejavnosti; znanstveno raziskovanje in opazovanje; raziskovanje okolja (zgodovinske raziskave, intervjuji, obiski); igre in družbene dejavnosti; telesnošportne dejavnosti.

Poleg teh so predvidene še »posebne dejavnosti«: tuji jeziki, petje in glasbeni instrumenti, telesna vzgoja, korektivna in ritmična telovadba, plavanje in smučanje, izgovarjava in recitacije, figurativno izražanje in — zadnja leta — tudi informatika.

Paleta dopolnilnih dejavnosti je skratka zelo široka in pestra. Na šolah s podaljšanim urnikom otroci že v začetku šolskega leta izberejo tiste dejavnosti, ki jih najbolj zanimajo in jim nato skozi šolsko leto aktivno sledijo. Pri tem ima seveda veliko vlogo učitelj. Od njegove priprave je namreč odvisno, kako bodo otroci sprejeli te dejavnosti. Učitelj mora skratka učence motivirati za uspešno delo. V tem pogledu je dokaj pomenljiva letošnja izkušnja z dopolnilnimi dejavnostmi na osnovni šoli »Marica Gregorič - Stepančič« pri Sv. Ani. V začetku šolskega leta je izbrala dopolnilni pouk kaka tretjina učencev, učno osebo pa je znalo te dejavnosti tako približati potrebam in željam otrok, da se je kmalu zatem vseh 35 učencev z veseljem udeleževalo popoldanskega pouka.

Letos se bo število naših šol s podaljšanim urnikom povečalo. Med tistimi šolami, ki bodo uvedle podaljšani urnik, bo tudi osnovna šola »Oton Župančič« od Sv. Ivana. Šola je primerna za podaljšani pouk, saj razpolaga z obširnimi dvoriščem in telovadnico. Že ob začetku letošnjega šolskega leta je svetoivansko didaktično ravnanje izvedlo anketo med starši otrok, da bi izvedelo za njihova mnenja. Odziv je bil pozitiven, kljub temu da je že mnogo otrok, ki obiskujejo to šolo, popoldne zaposleno z drugimi aktivnostmi. Vse te dejavnosti bo treba sedaj racionalno razporediti, kar bo verjetno tudi mogoče, saj potekajo dopolnilne dejavnosti na šoli po skupinah, in sicer le po dva ali tri dni tedensko, po zakonu pa se mora dopolnilni pouk zaključiti ob 16. uri.

Na otvoritvi spregovoril Brane Kovič

Žarko Vrezec v galeriji TK

V galeriji Tržaške knjigarne je bila včeraj otvoritev razstave likovnika Žarka Vrezca, ki se je udeležil tudi sam avtor. Gre za predstavitev novejših del umetnika, ki spada med mlajšo generacijo likovnikov. Vrezec se odlikuje po osebnem pristopu k reševanju in upodabljanju razmerja med ploskvijo in prostorom. Razstavo je otvoril Brane Kovič, ki je napisal tudi galerijski list. V otvoritvenem govoru je bilo izrečenih veliko

besed, a najbolje je, da si bralci na lastne oči ogledajo razstavljenе slike.

Na sliki: zanimanje obiskovalcev med včerajšnjo otvoritvijo.

Uspelo predavanje za člane SDGZ

V Prosvetnem domu na Opčinah je bilo v sredo zvečer uspelo predavanje, ki ga je Slovensko deželno gospodarsko združenje priredilo za svoje člane. Direktor Vojko Kocjančič je govoril o načinu, tveganjih in prednostih prehoda družinsko vođenega podjetja v družbo. Kakih petdeset članov je kljub počitniškemu času pozornostno spremljalo zelo podrobno in izčrpno izvajanje, ki je natančno in nazorno prikazalo obsežno in zahtevno problematiko. Ker pa se številni člani SDGZ zaradi zadržanosti niso mogli udeležiti tega koristnega srečanja, bomo o njegovi vsebini podrobneje poročali v naslednjih številkah.

Pri Tržaškem Lloyd skupščino delničarjev

Čeprav se je nekoliko popravil z ozirom na preteklo leto, je premoženjski položaj družbe Tržaški Lloyd še vedno obremenjen s primanjkljajem, ki presega tretjino vlozene glavnice. Prav zato se je upravni svet pod predsedstvom Vittoria Fanfanija odločil za sklic izredne skupščine delničarjev družbe. V tiskovnem sporočilu upravnega sveta je sicer rečeno, da delničarji po vsej verjetnosti ne bodo pristali na takojšnjo izravnavo izgube, upoštevajoč dejstvo, da še ni bil odobren zakonski predlog o preustroju javnega ladjevja. Le-ta namreč predvideva finančni prispevek države za družbe Finmare oziroma za ohranitev njihovih plovilnih linij strateškega pomena in za odpravo neupravičenih davčev, ki bremenijo družbe Finmare.

Tiskovno sporočilo se zaključuje z željo upravnega sveta Tržaškega Lloyda, da bi se vlada čimprej izrekla za načrtno gospodarsko politiko na področju pomorstva, ki jo je predsedstvo vlade predložilo že novembra lani.

Razpis natečaja v devinsko-nabrežinskih otroških vrtcih

Občina Devin - Nabrežina je razpisala natečaj na podlagi listin za dodelitev poverjenih mest in suplenc v občinskih otroških vrtcih za šolsko leto 1985/86.

Kandidatke morajo na občinsko upravo nasloviti prošnjo najkasneje do 29. julija. V prošnji morajo navesti svoje podatke, morebitne odsodbe in točen naslov bivališča. Izjaviti morajo tudi, da so italijanske državljanke in da imajo diplomno šolo, ki zadošča za poučevanje na pripravni stopnji. Podpis na prošnji mora overiti notar ali tajnik občine, kjer kandidatka stanuje.

K prošnji naj kandidatke priložijo tudi originalno diplomno šolo (ali overovljeno fotokopijo), morebitne dokumente s preferencijskimi naslovi, potrdilo o bivališču in vse ostale dokumente, za katere kandidatka smatra, da ji lahko pomagajo pri izboru.

Prosilke morajo na dan zapadlosti natečaja izpolniti vsaj 18 let oziroma na dan natečaja ne smejo biti starejše od 50 let.

Na nevarnem odcepu Trbiške ceste pri Proseku

Tovornjak do smrti povozil vespista iz Nabrežine

Nevaren odsek Trbiške ceste pri proseški Rouni, kjer že dve leti potekajo dela na trasi nove avtoceste, je spet zahteval smrtno žrtev. V bližini začasnega odcepa za Prosek je včeraj zgodaj popoldne tovornjak s prikolico do smrti povozil vespista, ki je zavijal proti Proseku. Za vespista, 38-letnega Radislava Pertota, doma iz Nabrežine 126/B, ni bilo več pomoči: potem ko ga je tovornjak oplazil, je obležal pod zadnjimi kolesi prikolice.

Nesreča se je pripetila malo pred 14. uro. Nekaj minut prej je Rado, kot so domačini imenovali Radislava Pertota, končal delo v športnem centru pristaniških delavcev »Mario Ervatti«, kjer je bil zaposlen kot vrtnar, in se z vespo odpeljal proti Nabrežini. Potem ko je prevozil nekaj metrov po obvozu pokrajinske ceste, je zavozil na Trbiško cesto. Po tej cesti bi moral prevoziti le nekaj sto metrov, do odcepa v levo za Prosek. Prav na tem izredno nevarnem križišču se je v trenutku odigrala njegova tragedija.

Za vespo, na kateri je sedel Pertot, je v smeri proti Sesljanu privozil tovornjak scania s prikolico videmske registracije. Namenjen je bil v Cremono, kamor bi moral prepeljati težak tovor bakrenih plošč. Tovornjak je z desnim bokom oplazil vespo; le-ta se je po močnem udarcu odbila v desno, nesrečni Pertot pa je padel v levo pod desna kolesa prikolice, ki so ga vlačile po asfaltu še za kakih deset metrov naprej, dokler se ni tovornjak ustavil. Voznika Albana Tomasinja iz Villanove pri S. Daniele del Friuli, je po nesreči obšla slabost, tako da so ga morali z rešilcem Rdečega križa prepeljati na zdravljenje v katarinško bolnišnico.

Točen potek in vzroki nesreče bodo znani šele, ko bodo lahko karabinjerji proseške in nabrežinske postaje zaslišali Tomasinja. Po prvih izsledkih vsekakor kaže, da je tovornjak privozil na nevarni odsek Trbiške ceste s preveliko hitrostjo. Kakih 50 metrov pred odcepom za Prosek stoji namreč prometni znak, ki opozarja avtomobiliste, da je na tistem odseku dovoljena največja hitrost 30 km

Nesrečni Rado Pertot (levo); na odseku, kjer se je pripetila nesreča, je hitrost omejena na 30 km na uro (desno)

na uro, karabinjerji pa so na podlagi obvezne plošče za merjenje hitrosti, s katero morajo biti po zakonu opremljeni tovornjaki, ugotovili, da je tovornjak vozil s hitrostjo kakih 80 km na uro.

Medtem ko se je v obeh smereh Trbiške ceste po nesreči raztegnila dolga kolona avtomobilov in tovornjakov (vila se je za kakih 6 kilometrov, vse do križišča pri Opčinah), so tržaški in openski gasilci z avtomobilskim žerjavom dvignili zadnji del prikolice, da so tako omogočili občinskim delavcem odstranitev trupa. Malo

prej je prišla na kraj nesreče tudi žena nesrečnega Pertota, Slavica Pertot. Zaskrbelo jo je namreč močnega zamuda, zato se je z avtomobilom odpeljala iz Nabrežine proti centru pristaniških delavcev. Na kraju nesreče sta ji mlad karabinjer in nadzornik avtobusnega konzorcija ACT sporočila tragično vest.

Prerana smrt Rada Pertota je včeraj popoldne globoko odjeknila v domači Nabrežini, pa tudi med pristaniškimi delavci. Rado se je že v mladih letih izučil za zidarja. S svojim znanjem in s svojim delom je

aktivno pripomogel pri gradnji športnega igrišča v Nabrežini. Zatem se je zaposlil pri pristaniški kompaniji, se oženil, in zadnja leta posvetil vse svoje moči gradnji novega doma za svojo mlado družino, ki ga je prav pred kratkim tudi dokončal. Aprila letos je bil kot pristaniški delavec dodeljen športnemu centru »Mario Ervatti« pri Proseku, kjer so ga cenili zaradi njegove predanosti delu in resnosti. »Odsel je od tod ob 13.45, potem ko je nahnal pse in se tuširal,« nam je včeraj z rosnimi očmi povedal vodja centra Giorgio Budica. »Še vsak dan se je po delu ustavljal za kako minuto in se porazgovoril z nami. Danes (včeraj, op. ur.) je imel silo, doma ga je čakalo delo. Hotel sem, da bi se domenili o delu za jutri, treba bo pokositi travo na nogometnem igrišču, sem mu dejal.«

M. K.

ZAKAJ?

Rado Pertot je druga žrtev nevarnega obvoza pokrajinske ceste Opčine - Prosek, ki so ga uvedli potem, ko so se na tem področju začela dela za novo avtocesto. Pred devetimi meseci, 4. novembra lani, se je kakih 200 metrov od kraja, kjer je včeraj popoldne utrnilo njegovo mlado življenje, smrtno ponesrečila 78-letna Tržačanka Berta Scabini vd. Trevisani.

Takrat smo v članku zapisali, da je nesreča »postavila spet v ospredje vprašanje varnosti na novouvedenem odseku. Dovož na Trbiško cesto tako z Opčin kot s Proseka (pri garaži avtobusov) je dokaj nevarna, zato se predvsem domačini sprašujejo, zakaj niso pristojne oblasti začrtale primernejšega in predvsem manj nevarnega dovoza na cesto, po kateri je promet predvsem ob praznikih vedno zelo gost.«

Včerajšnja smrtna nesreča mladega družinskega očeta daje tem stavkov tragično aktualnost. Po prvi nesreči ni bilo nič storjenega, da bi izboljšali varnost avtomobilistov na tem, sedaj že »skrvavem odseku«. Kolikšen davek človeških življenj bo še potreben, preden bodo pristojni organi končno poskrbeli za primerno in predvsem varno ureditev obvoza pri Proseku?

V ospredju vespa, na kateri se je peljal Pertot, v ozadju prikolica tovornjaka

Tatovi množično na pohodu: pozor na odprta okna

V polnem poletju smo in tatovi so spet množično na pohodu. Zvabijo jih prazna stanovanja ali pa odprta okna. Predvčeršnjim so vzeli na muho prvonadstropni stanovanji poslopji v Ul. Buie d'Istria 7 in 9. Obe sta bili zvečer prazni. V prvem, last 49-letne Marie Speck por. De Bernardi, so odnesli starinske kovance, nekaj dolarjev in zlato veržico v vrednosti milijona lir. Lastnika sta menjali tudi zapesnica in ogrlica z zlatim obeskom. Tudi v bližnjem stanovanju 65-letnega Pietra Jurincica so ukradli nekaj zlatnine in okrog 50 tisoč lir. V obe stanovanji so lopovi vdrli

skozi polpriprti okni, ki sta le meter nad pločnikom.

Neprijetno presenečenje je čakalo tudi 34-letnega Franca Martinellija, lastnika lokala »Cantine sociali« na Obrežju. Ko je po tedenski zapor v sredo stopil v gostilno, je opazil velik nered. Tatovi so vdrli skozi stekleno okno nad vrati in prebrskali vse. Tokrat niso bili lačni in žejni, kot se je zgodilo že v številnih lokalih, kjer so si naložili torbe s salamami, pršuti in žgano pijačo, ampak so iskali le denar. Iz blagajne za pultom so vzeli okrog 830 tisoč lir, 220 dolarjev in nekaj mark.

Z avtom v skale

Na cesti za Bazovico, pri kamnolomu Faccanoni, se je v sredo zvečer okrog 21. ure ponesrečila 60-letna trgovka Palmira Ermani iz Ulice Buie d'Istria 5. Bila je za volanom svojega fiata 127, ko je iz še nepojasnjenih razlogov izgubila na ovinku oblast nad vozilom in treščila v skale.

Z rešilcem RK so jo odpeljali na ortopedski oddelek katarinške bolnišnice, kjer so zdravniki ugotovili, da se je hudo udarila v prednji del telesa in v čeljusti, tako da se bo morala zdraviti 40 dni.

● Zaradi radikalnega čiščenja bosta danes od 13. do 17. ure prepovedana promet in parkiranje na odsekih ulic Gatteri, Buonarroti, Palladio in Stuparich.

V dolinski občini so se z navdušenjem in strokovnostjo lotili dela z oljkami

Čeprav nas te dni močno pesti vročina, ne moremo pozabiti pretekle zime, ki nam ni bila nič naklonjena. No, pa če smo mi trpeli le mraz, so kmetovalci utrpeli tudi veliko gmotno škodo. Vinske trte so se še nekako popravile, v nekaterih predelih si o-betajo celo zelo dobro letino, bolj se škoda pozna na oljkah, ki jih je mraz kar v precejšnji meri uničil.

Oljke rastejo pri nas le v miljski, največ v dolinski občini, včasih pa so jih imeli kar precej tudi na hribu pod Križem in Nabrežino.

Trije podjetni prebivalci dolinske občine so se lotili prav dela z oljčnimi nasadi. Zemljo so prejeli v najem od občinske uprave, glavno delo pa so opravili pred dvema letoma, ostalo lani novembra in seveda nadaljevali tudi vse te mesece.

Prav gotovo naših tokratnih pridelovalcev oljk ne bo treba na dolge in široko predstavljati, saj gre za Vitjana Sancina, znanega strokovnjaka na področju kmetijstva, Zorana Parovela, prav tako dobro znanega vinogradnika iz Mačkoli in tudi dobro znanega Boljunčana, študenta agronomije Roberta Oto.

Z Zoranom in Robertom smo se zmenili, da se srečamo v Boljuncu in da skupno ogledamo te nove oljčne nasade. Z dvema avtomobiloma smo se peljali do tja ko je sonce najbolj močno pripekalo. Prvi nasad je na hribu Čelo, drugi na Brdu. Na tem so prav tisti dan ob našem obisku zaključili z napeljavo vode, ki bo namakala oljčne sadike. Sedaj bodo morali teren še preorati, okrog oljk so sicer zemljo že prekopali, a dela prav gotovo ne bo zmanjkalo.

»Je letošnja zima res napravila toliko škode na oljkah,«? smo najprej vprašali Roberta.

»Lahko rečemo, da nam jo je pošteno zagodla. Nam je pobrala skoraj polovico novih oljk, ki smo jih vsadili lansko leto. Nekateri se sicer začenujo popravljanje, a so čisto majhne, druge so izgubljene. In ker je letošnja zima napravila hudo škodo na oljčnih nasadih tudi v drugih krajih Italije, nastaja sedaj velik problem, kako dobiti nove sadike. Tudi cene sadikam so poskočile, kar tudi predstavlja velik problem. In ker so največjo škodo utrpeli prav v Toskani, Umbriji in Liguriji, odkoder smo tudi mi dobivali sadike, nam sedaj ponujajo sadike iz Sicilije, ki pa za naše kraje niso primerne.«

»V treh ste se lotili tega dela, ko je bilo treba najprej pripraviti teren, ga obdelati v terase, zasaditi kole in nato dati v zemljo sadike, pa še gnojilo itd. Kako si to delo delite?«

»Ko smo se pred tremi leti odločili, da začnemo s pridelavo oljk,

smo se odločili, da si bomo drug drugemu pomagali. Vitjan je do sedaj zbiral vso dokumentacijo, opravljal vse potrebne posege pa raznih uradih in pri oblasteh, na nasadih pa sva delo opravljala z Zoranom. Tudi v bodoče si mislimo tako med seboj pomagati, saj dela tako ne bo zmanjkalo. Vsa večja dela bomo opravljali skupaj, obrezovanje, pa škropljenje pa bomo opravili tudi vsak zase.«

»Dajo oljke veliko dela, imate z njimi veliko skrbi?«

»Sajenje oljk je kar naporno delo. To je treba napraviti terase, izkopati luknje, jih pognojiti, zabiti kole, nategniti žice, ki bodo pomagale, da bodo sadike pravilno rasle, jih obrezovati, da zrastejo v drevesa in ne v grme. Mj smo se odločili tudi, da bomo oljke, ko bodo seveda zrasle strojno obirali, ker bi bilo ročno obiranje pri takšni količini sadik prezahtevno.«

Tu smo mu morali seveda prikazati, saj imajo na obeh nasadih kar 3.500 sadik. In ko bodo čez približno tri štiri leta že dala sadove, bo dela z obiranjem na pretek. Da je tako, nam je potrdil tudi Zoran Parovel.

»Na starem, oziroma prvem nasadu imamo okrog 2400 sadik, 1200 pa smo zasadili novih. Če bo šlo vse po sreči, bi moralo vsako drevo dati okrog 5 kg oljk. Tisti, ki to želi, si lahko sam zračuna, koliko olja bi po tem načrtu lahko pridelali.«

»Ste kaj pomislili, kam ga boste prodali?«

»Tu ni treba veliko premišljanja. Sam Trst porabi desetkrat več olivnega olja, kot ga pridelamo na vsem našem področju. Naši ljudje ga radi kupujejo, tako da s prodajo ne bo skrbi. Do sedaj so olje stiskali v Boljuncu. Mi pa upamo, da bo do tedaj že nared nov obrat za stiskanje oljk,

ki bo stal v industrijski coni. Dela so že v teku in tako bo tudi to opravljeno z modernjšimi pripravami.«

»Kaj pa škoda, ki sto jo utrpeli. Vam bo dežela kaj pomagala?«

»Mj smo škodo prijavili, komisija si je nasade tudi ogledala, sedaj čakamo, kaj bo.«

»Vi vsi ste že močno obremenjeni z drugim delom. Zoran s svojimi vinogradi, Robert s kmetijo, pa še študij bi rad končal, saj mu manjka le nekaj izpitov, Vitjan ima svoje nasade aktinidije, pa še z drugim delom se bavi. Kako bo šlo sedaj še z delom na teh, kar velikih oljčnih nasadih?«

»Naša družina šteje štiri člane« je dejal Zoran. »Sin končuje šolo, hčerka ima tudi že 15 let in tako upam, da bomo s skupnimi močmi že zmogli.«

»Glavne težave so na začetku,« je še pristavil Robert. »To delo smo že v glavnem opravili, sedaj smo napeljali vodo za namakanje. Za nas je bilo sicer bolj težavno, ker smo se lotili dela, ki ga sicer nismo bili vajeni in začeli smo ga na nov način, tudi na večji površini. Včasih so imeli naši kmetje, poleg trt, še nekaj oljčnih dreves in vsc to delo so kar sami opravili. Mi smo pa s pomočjo dežele, ki je prispevala 70% pomoči, zgradili dva večja nasada. Tu se moramo zahvaliti občini za zemljišče, ki nam ga je dala v najem za dobo 20 let in tudi pokrajinskemu nadzorstvu. Če nam zima ne bo prekrizala računov, potem bo šlo.«

»Še enkrat smo z očmi preleteli oba nasada ter s hriba ogledali Dolino, Boljunc, tovarno Velikih motorjev, ki so ležali pod nami.«

Če bo torej sreča, si bomo čez kako leto privoščili tudi olje iz teh nasadov...

NEVA LUKEŠ

KD PRIMORSKO
priredi 26., 27., 28. in 29. julija

ŠAGRO
V BOROVIEM GOZDIČU
V MAČKOLJAH

Danes in jutri ob 17. uri odprtje kioskov, ob 20.30 ples z ansamblom PLATANA.

gledališča

ROSSETTI
Do 11. avgusta bo v gledališču Rossetti »FESTIVAL OPERETE 1985«. Na sporedu bosta opereti »La baia d'era« E. Kalmana in »Rose Marie« R. Frimla in H. Stotharta.

Jutri, 27. t. m., ob 20.30 bo na sporedu sesta predstava operete v treh dejanjih »La baia d'era« E. Kalmana.

V glavnih vlogah nastopajo: Stelia Doz (Odette), Daniela Mazzucato (Marrietta), Max René Cosotti (Radjani), Sandro Massimini (Napoleone), Vincenzo Manno (La Tourette), Gianfranco Saletta (polkovnik Parker), Mauro Serio (Dewasing), Giorgio Valletta (direktor gledališča), Luigi Palchetti (Primprinetto), Franco Jesurum (Cohen), Fulvio Falzarano (direktor hotela), Plesalca solista Patrizia Orzieri in Roberto Fantini. Režiser: Giorgio Pressburger; orkester in zbor gledališča Verdi.

Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA
Poletna violinska šola
Od 21. do 30. avgusta: šola bosta vodila prof. Igor Ozim in njegova asistentka Christine Hutcap. Vse podrobnosti o vpisu dobite v Cankarjevem domu, tel. 003861/212-492 ali 221-121, int. 432 in 433.

kino

Ariston 21.30 »Scuola di polizia«. Režija Hugh Wilson; igrajo: S. Guttenberg, K. Cattrall, B. Smith.

Eden 15.30 — 22.15 »Frenesie erotiche di coccie in calore«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Fenice Zaprti zaradi počitnic do 16. avgusta.

Excelsior 20.00 — 22.15 »Witness - Il testimone«.

Nazionale Dvorana št. 1 16.00 — 22.00 »Miami beach: spiaggia di fuoco per una ragazza svedese«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 16.00 — 22.00 »Prendimi, coprimi di piacere«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 3 16.30 — 22.00 »Ametjville possession«. Za vsakogar.

Mignon 17.00 — 22.00 »L'alcova«. L. Carati. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Grattacielo 18.00 — 22.15 »Stati di allucinazione«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Capitol Zaprti do sobote.

Lumiere Zaprti zaradi počitnic do 23. avgusta.

Radio 15.30 — 21.30 »Vacances polissonnes«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

včeraj-danes

Danes, PETEK, 26. julija ANA

Sonce vzide ob 4.41 in zatone ob 20.41 — Dolžina dneva 15.00 — Luna vzide ob 15.42 in zatone ob 1.00.

Jutri, SOBOTA, 27. julija NATALIJA

Vreme včeraj: temperatura zraka 31,2 stopinje, zračni tlak 1016,7 mb ustaljen, veter 8 km na uro zahodnik, vlaga 46-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Fabrizio Felluga, Nicole Zane, Marisa Stenta, Elisabetta Milani, Matteo Bastiani, Gianpaolo Scrosoppi, Andrea Roberta Lugnani.

UMRLI SO: 82-letni Mario Visintini, 82-letna Sofia Kriscak vd. Kernolj, 89-letna Maria Trošic vd. Yanežic, 84-letna Maria Comuzzi, 81-letni Raimondo Devescovi, 47-letna Marcella Bosini por. Krismancich, 69-letni Pietro Sorgo.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sestljan: tel. 299-197.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Largo Piave 2, Borzni trg 12, Miramarski drevored 117, Ul. Combi 9, Prosek, Zavrje.
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Trg Ospedale 8, Istrska ulica 35.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Trg Ospedale 8, Istrska ulica 35, Prosek, Zavrje.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

darovi in prispevki

V spomin na Maro Prašelj darujeta Marica in Neva 25.000 lir za pevski zbor V. Mirk. V isti namen darujejo Danica Starc 10.000 lir in Marija in Vasilij 15.000 lir za ŠD Kontovel.

mali oglasi

PRODAM fiat 126 letnik 1974 v zelo dobrem stanju. Telefon 0481/86564.

PANDO super 45, staro 4 mesece, prodam po zelo ugodni ceni. Tel. na št. 040/229-377.

NAJBOLJŠEMU ponudniku prodam ford escort 1100 v dobrem stanju. Tel. 040/751-684 ob urah kosila.

STE PROSTI par ur tedensko? Priznajo podjetje išče v Gorici uveljavljeneja zunanje prodajalca/ko. Možnost dobrega dodatnega zaslužka. Pismene ponudbe na: ZTT, Oglasni oddelk, C.P. 559 - Trst.

NA PROSEKU je odprl osmico Milko Cibic. Toči belo in črno vino.

PRODAM novo rustično hrastovo spalno sobo po polovični ceni. Tel. na št. 040/575-145 ali 54390.

PRODAM nov kavč v vogal v žametnu po polovični ceni. Tel. na št. 040/575-145 ali 54390.

UNIVERZITETNI STUDENT nudi lekcijske iz matematike in fizike. Telefonirati na št. 0481/882-339.

OSMICO je odprl Terčon Ivan, Mavinje 42. Toči belo in črno vino, poskrbljeno je za prigrizek.

OSMICO je odprl v Saležu Herman Škrk.

V LEPEM zelenem parku v Praprothu ima odprto osmico LUPINC. Toči belo vino in teran.

POČITNIŠKO HIŠO kombinirano, zidani del z brunarico, zemljišče okrog 3.000 kv.m. v okolici Ljubljane prodam zdomcu. Tel. 040/211-805.

PRODAM verižni stroj za vrtnje lesa. Uporaba stroja na nizi ali na steni. Tel. 040/412-380.

PRODAM po ugodni ceni tovarno vozilo ford 4550, spredaj nakladalnik, zadaj izkopač - fiat 682 n/2 prekučnik v 3 delih. Tel. 0481/85725.

PRODAM prenosljivo licenco trgovine s foto-kino aparati. Pojasnila na Primorskem dnevniku.

Nova trgovina barv na Opčinah

Na Opčinah, v Narodni 160, v bližini openske hranilnice in posojilnice posluje od torika nova trgovina z barvami Furlan - Milič. Trgovino upravlja mlada Miran Furlan in Zvonko Milič, ki sta z odprtjem prodajalne prestala svoj trgovski krst. Zvonko je doma iz Saleža. Ze med šolanjem na trgovskem tehničnem zavodu je v poletnih mesecih občasno opravljal pleskarska dela, po končanem študiju pa se je zaposlil kot pleskar, »ker nisem našel druge zaposlitve« (kot sam pravi). Miran je doma iz Gabrovca, kjer je doslej tudi deloval v očetovi mizarški delavnici.

V njeni trgovini bodo lahko odjemalci našli barve za vse potrebe, poleg tega pa še tapisone, prevleke iz linoleuma, barve za automobile in številne druge podobne artikle.

Do konca meseca še na ogled razstava o orožju

Razstava starega orožja iz zbirke Diega De Henriqueza, ki sta jo priredila na gradu Sv. Justa Avtonomna turistična in letovišarska ustanova ter konzorcij za upravljanje vojno - zgodovinskega muzeja, bo na ogled še do konca meseca. Za podaljšanje sta se prireditelja odločila ob velikem zanimanju, ki ga je razstava žela tako med Tržačani kot turisti. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 13. ure, popoldne pa od 17. do 19. ure.

menjalnica

25. 7. 1985

Ameriški dolar	1.895.—
Kanadski dolar	1.400.—
Švicarski frank	812.—
Danska krona	182.—
Norveška krona	226.—
Švedska krona	224.—
Holandski florint	590.—
Francoski frank	216.—
Belgijski frank	31,50
Funt sterling	2.670.—
Irski šterling	2.070.—
Nemška marka	664.—
Avstrijski šiling	93.—
Portugalski eskudo	10.—
Japonski jen	7.—
Šnanska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.250.—
Grška arahma	14.—
Debeli dinar	6,10
Drobni dinar	6,20

Banca di Credito di Trieste
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA FILIZI 10 - 61-446

čestitke

Danes praznuje svoj rojstni dan KSE-NIJA STAREC. Mnogo sreče in zdravja ji želijo nono, nona ter vsi, ki jo imajo radi iz Barkovelj.

Živijo! Naš BERTO je postal 50-letnik. Vse najboljše za prihodnjega pol stoletja mu voščijo vsi, ki ga imajo radi.

Danes praznuje rojstni dan in god naša ANICA KALC iz Gropade. Zdravja in sreče ji želijo Silko, Marija, Suzana, Stojan in Yasja.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Barkovlje sklicuje za danes, 26. t. m., ob 20.30 redno odborovo sejo.

ZSKD obvešča, da bo urad posloval od 29. t. m. do 30. avgusta s sledečim urnikom: vsak dan od 8. do 14. ure, ob torkih in četrkih tudi od 16. do 19. ure, ob sobotah zaprt. Urad bo zaprt od 12. do 17. avgusta.

informacije SIP uporabnikom

Plačilo telefonskega računa za četrto dvomesečje 1985

Opozarjamo abonente, da je že pred časom zapadel rok za poravnavo telefonskega računa za 4. dvomesečje 1985. Opozarjamo vse, ki računa še niso poravnali, naj to store čimprej po možnosti pri naših krajevnih sedežih. Na ta način se bodo izognili takojšnji prekinitvi, ki jo predvideva pravilnik.

Važno opozorilo

Na telefonskem računu, na levi strani zgoraj, so razvidni zneski prejšnjih dvomesečij, v katerih ni bil poravnani račun.

GRUPPO IRI STET

SIP

Società Italiana per l'Esercizio delle Telecomunicazioni p.a.

Mi in prizadeti otroci

— Rubrika sklada »Mitja Čuk« —

Neznani poklici: defektolog in specialni pedagog

Pri obravnavanju problema prizadetih otrok se velikokrat srečujemo s pojmom defektolog in specialni pedagog. V sosednji republiki Sloveniji sta ta dva pojma še kar znana in vsakdanja, tu pri nas pa strokovnjaka s takim nazivom ne poznamo. Zamikalo nas je, da bi opisali vlogo, ki jo imajo tovrstni specialisti pri posredovanju strokovne pomoči prizadetim otrokom. Zato smo zaprosili za razgovor gospo Stanko Čuk, ki je pred leti diplomirala iz te smeri na zagrebški univerzi.

»Kar samo od sebe se je pojavilo prvo vprašanje: kaj jo je kot maturo knjižničarica učiteljica napotilo k študiju defektologije v Ljubljano.«

»Že med šolanjem na učiteljski seminarji sem rada segala po raznih strokovnih pedagoških knjigah. Med njimi mi posebej pritegnile mojo pozornost tiste, ki so se ukvarjale in se poglabljale v tematiko razvojno motenih otrok. Zato je bilo skoraj samoumevno, da sem se, ko se je bilo treba odločiti o poklicni usmeritvi, vpisala na fakulteto, ki se je s tem problemom ukvarjala.«

»In zakaj ravno Ljubljana?«
»Ko sem delala maturo, ni bilo v Italiji nobene fakultetne smeri, ki bi vsaj delno obravnavala problematiko specialne pedagogike. V Ljubljani pa so takrat že dolgo let obstajale na Pedagoški akademiji smeri, ki so se posebej ukvarjale z duševno motenimi, z vedenjsko motenimi, slepimi, gluhoonemimi in drugimi...«

Med vsemi temi smermi je Stanka izbrala najzahtevnejšo in sicer smer DPO - Duševno prizadeti otroci. Vpis je bil takrat mogoč brez posebnega sprejemnega izpita.

»Kako to, da se je študij, ki se je začel v Ljubljani, zaključil z diplomom v Zagrebu?«

»V Ljubljani obstaja samo prvostopenjski študij, s katerim dosežes naziv specialni pedagog. V Zagrebu pa nadaljuje študij druge stopnje in postane defektolog.«

»Koliko časa traja študij specialnega pedagoga, oziroma defektologa?«

»Specialni pedagog postaneš po dveh letih študija, za defektologa pa potrebuješ štiri fakultetna leta.«

»Gre le za 'papirnato' učenje, pri katerem si znanje nabereš iz knjig, ali je bil del študija odmerjen za prakso oziroma hospitacije?«

»Odlučilno pri mojem navdušenju za ta študij je bilo dejstvo, da smo imeli izredno veliko hospitacij in obvezno zimsko in poletno prakso.«

»Za hospitacije nam je jasno, kako potekajo: verjetno mora skupina bodočih defektologov obiskati zavode, ki se v Sloveniji ukvarjajo s prizadetimi mladino in prisostvovati učnim uram na posebnih šolah. Kako pa je s prakso?«

»Praksa je bila obvezna in neplačana. Poleti smo morali sami počevati po mesec dni, pozimi pa po dva tedna. Na izbiro smo imeli po lastni uvidenosti in finančnih možnostih — saj smo si prevoz, hrano in stanovanje plačevali sami — kraje po vsej Sloveniji.«

»Kako pa so potekali izpiti?«
»Ravno praksa je bila eden izmed pogojev za nadaljnji izpit. Brez o-

pravljene prakse namreč nisi mogel delati izpita iz specialne didaktike. Sploh pa so bili vsi izpiti pogojni in sicer iz zimskega na poletni semester in iz letnega na zimski.«

»Torej izbrala si to pot, ker te je problematika pritegovala in si si želela poglobitve v tej smeri. Kaj pa možnosti zaposlitve?«

»Če bi se odločila za bivanje v Jugoslaviji, bi lahko na osnovi ocen zaključne diplome izbrala med zelo kakovostnimi delovnimi mesti, ne le v šolstvu, pač pa tudi v raziskovalnih središčih.«

»In tu pri nas?«

»Tu pri nas mi študij sploh ni priznan, ker v Italiji taka specializacija ni obravnavana kot univerzitetni študij, pač pa si kot pastorka utira pot v obliki zasebnih dvehletnih tečajev.«

»Katera je pravzaprav vloga defektologa ali specialnega pedagoga v okviru strokovnjakov, ki se ukvarjajo s prizadetimi, kot so denimo psiholog, pedopsihiater, pediatr, logoped, socialni delavec...?«

»Medtem ko psiholog ugotavlja psihične zmogljivosti in lastnosti otrok, se pedopsihiater ukvarja z odstopi, pediatr z boleznimi otrok, logoped z govornimi motnjami, socialni delavec z otrokovim okoljem, je naloga defektologa, da preuči in izdela učne programe, didaktične

Poletno središče

Kot smo že sporočili, bomo starši prizadetih otrok in Sklad »Mitja Čuk« letos pripravili dve poletni središči. V začetku smo upali, da se bo dalo eno izmed središč urediti zraven morja, v Barkovljah. Nujna dela, ki so bila potrebna v prostorih barkovljanskega društva, pa so to preprečila. Zaradi tega smo se odločili, da organiziramo drugo poletno središče v Trebčah, ker so nam tamkajšnji kulturni delavci takoj priskočili na pomoč.

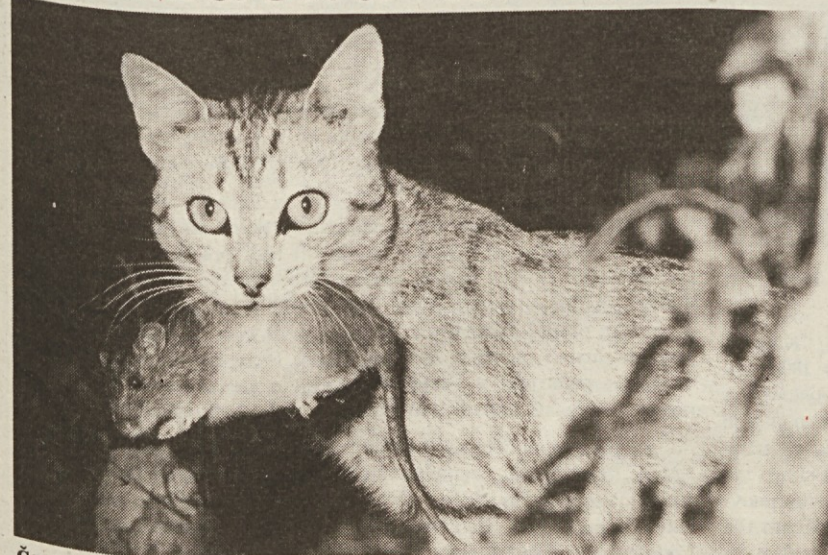
Letošnja poletna centra bosta torej na Opcinah in v Trebčah od 19. do 30. avgusta. Cena bo 30.000 lir za vsakega otroka. Prihod ob 8.30 — odhod ob 15.30. Skušali bomo zagotoviti prevoz vsem otrokom.

postopke in metode, ki so najbolj primerni za razvoj vsakega posameznega otroka z motnjami.«

»Kljub temu, da ti študij uradno ni priznan, pa se ti zdi, da si med svojo delovno dobo kot učiteljica na naših šolah lahko v praksi izvedla vsaj delno to, za kar si se usposobila?«

»Menim, da mi je to uspelo. Počevanje mi je bilo vedno v veliko veselje, zahtevalo pa je tudi veliko truda — moram pa priznati, da mi je vedno dalo veliko zadoščenja, bodisi kot navadni pa tudi kot pomožni učiteljici. Vir tega zadoščenja pa niso bili niti hvaležni starši ali odobravajoči nadrejeni, pač pa otroci sami, ki so mi vseskozi kazali svojo naklonjenost...«

Mačka in miš

Če ni drugega pri hiši, se mačka zadovolji tudi z mišjo. Kako se ne bi, ko pa je znano, da mačke lovijo miši in so, po mnenju nekaterih, samo zaradi tega na svetu... (foto Magajna)

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

- 11.15 Teletideo
- 13.00 Poletni maraton: Balet in človek
- 13.30 Dnevnik
- 13.45 La sottana di ferro - film Igrata Bob Hope, Katherine Hepburn
- 15.20 Il mondo di Obladi Oblada
- 16.15 L'impreggiabile dr. Snugless - risanka
- 16.40 Il grande teatro del West - TV film
- 17.05 L'ultimo fuorilegge - 5. nadalj.
- 17.55 L'olimpiade della risata - risanka
- 18.35 Jerry Calà: il ragazzo semplice di una volta
- 19.35 Almanah in Vremenska napoved
- 20.00 Dnevnik
- 20.30 Laurel & Hardy: due teste senza cervello
- Življenje in delo najbolj komične dvojice - 2. del
- 21.45 Dnevnik
- 21.55 Speciale Chianciano
- 23.20 Montesilvano: boks
- Ob koncu Dnevnik 1 - Zadnje vesti

Drugi kanal

- 11.15 Teletideo
- 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
- 13.15 Due e simpatia: Senza famiglia - 4. del

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

- 17.40 Teletekst
- 17.55 Poročila
- 18.00 Naš prijatelj Tito - 11. in zadnji del
- 18.15 Obiskovalci - 2. del
- 18.45 Železi ste, poglejte - poučno zabavna oddaja
- 19.15 Risanka
- 19.30 Dnevnik I
- 20.00 Živi planet: Gozdovi Severa - 3. del
- 20.55 Ne prezrite
- 21.10 Gangsterska kronika - 5. del
- 22.00 TV dnevnik II
- 22.10 Robin Hood in Mariana - film

Koper

- 15.00 Film
- 16.45 West Side Medical - TV film
- 17.40 Smithovi - TV film

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

- 8.30 Ralphsupermaxieroe - TV film
- 9.30 Quando tramonta il sole - film
- 11.30 Lou Grant - TV film
- 12.30 Peyton Place - TV film
- 13.25 Sentieri - nadalj.
- 14.25 General Hospital - TV film
- 15.25 Una vita da vivere - nadalj.
- 16.30 Il selvaggio mondo degli animali - dok.
- 17.00 Lobo - TV film
- 18.00 I ragazzi del sabato sera - TV film
- 18.30 Tuttinfamiglia - kviz
- 19.00 I Jefferson - TV film
- 19.30 Love boat - TV film
- 20.30 Navy - TV film
- 22.30 Lottery - TV film
- 23.30 Fiume di fango - film
- 24.00 Šport
- 01.00 Ai confini dell'America - TV film

RETEQUATTRO

- 9.40 La schiava Isaura - TV novela
- 10.15 Giorno per giorno - TV film
- 10.40 Alice - TV film
- 11.05 Mary Tyler Moore - TV film
- 11.30 Piume e paillettes - TV novela
- 12.00 Febbre d'amore - TV film
- 12.45 Giorno per giorno - TV film
- 13.15 Alice - TV film
- 13.45 Mary Tyler Moore - TV film
- 14.15 La fontana di pietra - TV novela
- 15.05 La valle dei dinosauri - risanka
- 15.30 I fatti di Cattanooga - risanka
- 16.00 Mi benedica padre - TV film
- 16.30 Lancer - TV film
- 17.30 La squadriglia delle pecore nere - TV film
- 18.30 Febbre d'amore - TV film
- 19.25 La schiava Isaura - TV film
- 20.00 Piume e paillettes - TV film
- 20.30 Ischia operazione amore - film
- 22.20 Il trafficante di Manila - film
- 00.10 L'ora di Hitchcock - TV film

ITALIA 1

- 8.30 Quella casa nella prateria - TV film
- 9.30 Cotton Candy - film
- 11.30 Sanford and Son - TV film
- 12.00 Cannon - TV film
- 13.00 Wonder Woman - TV film

14.00 L'estate è un'avventura

- I modi di dire - lutke
- Il dio della povertà e il dio della ricchezza - lutke
- Leggende indiane - TV film
- 16.25 Tiro al piccione - film
- Igrajo Jacques Charrier, Eleonora Rossi Drago, Francisco Rabal
- 18.30 Dnevnik 2 - Sportne vesti
- 18.40 L'asso della Manica - TV film
- Meteo 2
- 19.45 Dnevnik 2 - Vesti
- 20.20 Dnevnik 2 - Šport
- 20.30 200 milioni di marchi maledetti - 2. in zadnje nadaljevanje
- 22.00 Dnevnik 2 - Vesti
- 22.10 Bert D'Angelo superstar - TV film
- 23.00 Senza ombra di dubbi - film
- 00.15 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

- 12.00 Teletideo
- 17.00 Castelgandolfo: canoa
- 19.00 Dnevnik 3
- 19.25 Festival internazionale del balletto - 3. del
- 20.00 Šola in vzgoja: Kakšen karakter ima tvoj otrok?
- 20.30 Gargantua - opera
- 22.35 Dnevnik 3
- 23.00 Filmska kamera in spomin
- 23.15 Jazz club
- Peter King Quintet

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 8.00 Dobro jutro po naše: Koledarček; Narodnozabavna glasba; 8.10 - 10.00 Poletni mozaik; Za ta letni čas; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Demetrijski«, Napisala Anna Maria Romagnoli, dramaturgiral Marjana Prepeluh, 5. in zadnji del; Lahka glasba; 10.10 Koncert v Kulturnem domu v Trstu: Zagrebški solisti in trobentač Stanko Arnold, Georg Friedrich Handel: Concerto grosso v g duru, op. 6 št. 1 in Concerto grosso v d duru št. 5, Krsto Odak: Passacaglia za godala op. 35, Giuseppe Torelli: Koncert v d duru za trobento in orkester, Tommaso Albinoni: Koncert v b duru za trobento in orkester; 11.15 Melodični orkestri; 11.30 - 13.00 Opoldanski zbornik: Beležka; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; Glasbeni potpuri; 13.20 Letošnja revija »Primorska poje«: mešani zbor »Bojan« iz Dornberka (vodi Joško Harej); Glasbena priloga; 14.10 - 17.00 Popoldanski program: Potovanje po Veliki Britaniji (ponovitev); 14.35 Glasbeni listi; 15.00 V svetu filma; 16.00 Podoba matere v sodobni slovenski pripovedni prozi; 16.15 Glasbeni listi; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.20 Tržišče; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; Mladinska oddaja; 15.00 Pesem tedna; Jeklotehna; 15.15 EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.40 Piranski glasbeni večeri: večer opernih arij; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijske vesti; 6.00 Otvoritev; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.35 Popoldanski program; 15.00 Vrtiljak kulture in umetnosti; 17.00 Gulp; 18.00 Besede in glasba; 18.45 Country music; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 Zeleni val; 8.00 Popevke; 11.00 Opereta v tridesetih minutah; 11.30 Trentatré trentine; 12.03 Lagrime - variete; 13.15 Zeleni val weekend; 13.25 Master; 14.30 Sola in vzgija; 16.00 Il Paginone; 17.30 Radio-uno jazz; 18.00 Objektiv Evropa; 18.26 Glasbeni program; 19.20 Na naših trgih; 19.25 Zeleni val; 20.30 Astri e disastri; 21.00 La Colpa, il Pentimento e la Grazia - radijska priredba; 22.35 Orkestralna glasba; 23.05 Telefonski poziv.

RADIO 2

7.30, 8.30, 11.30, 12.30, 13.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Sola in vzgoja; 8.05 Radiodue predstavlja; 8.45 Četrto nadstropje, interno 9; 9.10 Tutitalia... parla; 12.45 Tutitalia... gioca; 15.00 Accordo perfetto; 15.42 Glasbeni program; 16.35 La strana casa della formica morta, radij. priredba; 19.50 Radiodue sera jazz. 21.00 Serata a sorpresa; 22.40, pianoforte; 23.28 Zaključek programov.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.3 - 8.00 Jutranji program - glasba; 8.05 Za šolarje; 8.35 Počitniški pozdravi; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Vedri zvoki; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Aram Hataturjan: Gajane - odlomki iz baleta; 14.30 Človek in zdravje; 14.40 - 15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja in EP; 17.00 Studio ob 17. uri in glasba; 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela...; 18.15 Gremo v kino; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Pojemo in godemo; 20.00 To imamo radi; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih - glasba; 22.00 Našim po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 - 24.00 Iz glasbene skrinje; 00.05 - 4.30 Nočni program - radio Koper.

TRIVENETA

- 11.30 Dr. Kildare - TV film
- 12.00 Due giovani eroi - film
- 14.00 A Sud dei Tropici - TV film
- 14.45 L'amnesia - film
- 17.30 Amore a prima vista - film
- 18.50 Dr. Kildare - TV film
- 20.30 A Sud dei Tropici - TV film
- 21.00 Laramie - TV film

TELEFRIULI

- 14.30 Il rompiballe rompe ancora - film
- 17.30 The Bold Ones - TV film
- 18.30 Lepote narave
- 19.40 Disperatamente tua - TV film
- 20.30 Il re di Poggiareale - film

Nič novega niti s turisti v Gradežu

Spremenjena vrednost italijanske lire ni prinesla novega v goriško trgovino

Padeč lire pred tednom dni, ko se je zdela, da bo italijanski denar veliko izgubil na vseh valutnih tržiščih, ni prinesel v teh dneh nikakršnih sprememb pri nas, ne v Gorici, ne v Gradežu, kjer je sedaj vse polno tujih turistov.

Po katastrofalnem padcu lire v primerjavi z ameriškim dolarjem v petek so nekateri mislili, da bodo tujcem za katerokoli tujo valuto lire v Italiji kar darovali. Kdor je tako mislil se je zmotil. V soboto so v menjalnicah pri nas tuj denar menjavali s precejšnjo previdnostjo. Tujec, ki ni potreboval denarja za vsakdanjo rabo sploh ni kupil lir. Nekateri Jugoslavlani so bili razočarani, ko so ugotovili, da je ostala menjava dinarja nespremenjena. Kar verjeti niso hoteli.

Po nedeljskem mirovanju se je v ponedeljek položaj še bolj umiril. Čeprav je bila uradna nihajoča devalvacija italijanske lire v odnosu do drugih evropskih trdnih valut osredstvena se je pokazalo, da je italijanska lira zdrknila nekoliko navzdol že v prejšnjih dveh tednih in da je v tem tednu izgubila le pičla dva odstotka.

Razmerje lira - dinar je kljub valutnemu potresu v Italiji ostalo nespremenjeno. Na goriških bankah so pred tednom dni jugoslovanske dinarje kupovali po 6,10. Prav toliko za dinarje dajejo v teh dneh. Pogledali smo na goriških bankah in ugotovili, da je menjava lahko bolj

ali manj ugodna, a le za malenkost. Prav tako se ni menjala, v odnosu do lire, uradna menjava v jugoslovanskih bankah in menjalnicah. Ostala je več ali manj tam, kjer je bila pred tednom dni. Za liter super bencina, kupljenega na jugoslovanskih črpalkah po uradni menjavi, je treba še vedno odšteti le 751 lir.

Zaradi tega so bile čisto preuranjene in tudi precej neosnovane trditve nekaterih, da se bo trgovina med Italijo in Jugoslavijo izboljšala v prid druge. To naj bi veljalo tako za velike menjave blaga kot za maloobmejno trgovino. Kdor se malo več spozna na gospodarstvo lahko ugotovi, da ostaja vse po starem.

Prav tako so v Gradežu prepričani, da nekajodstotna višja vrednost nemške marke in nekaterih drugih evropskih valut v odnosu do lire, ne bo prinesla bistvenih sprememb v prihodu in porabi tujih turistov v italijanskih turističnih krajih. V glavnem so tuji turisti poletne počitnice načrtovali že pred časom, in pred časom, upoštevajoč takratno menjavo, tudi plačali penzionske storitve. Zaradi tega novih turistov ne bo. V Gradežu sicer novih ne pričakujejo, saj so s prihodom tujcev zadovoljni. Kar precej jih imajo. Bolj žalostni so v Lignanu. Še bolj tožijo v Jesolu.

Kaj pa bi Nemci pridobili, če bi dandanes menjali njihove marke v lire? Pri poprečnem kosilu bi pridobili morda toliko, da bi si lahko privoščili politrsko steklenico mineralne vode. To pa zares ni toliko, da bi lahko govorili o veliki pridobitvi za turista, pa čeprav vsi vemo, da so še zlasti nemški in avstrijski turisti zelo varčni.

Spremembe v vrednosti italijanske lire niso torej Gorici in Gradežu (najbrž niti Trstu ne) velike. Pri nas je upati le, da ne bo še bolj padla vrednost dinarja. Če bi do tega prišlo bi bili goriški trgovci še bolj prizadeti.

Zaskrbljenost CISL

Po torkovi avdicii v proračunski komisiji poslanske zbornice vladata v Gorici zadovoljstvo in istočasno zaskrbljenost. Zadovoljstvo zato, ker so skoro vsi predstavniki krajevnih uprav ter ustanov, ki so jih poslanci poslušali, zagovarjali čimprejšnjo odobritev paketa Altissimo za Trst in Gorico. Zaskrbljenost zato, ker so nekateri bili mnenja, da je treba ugodnosti goriške proste cone razširiti še na druge kraje v deželi.

Ko bi do tega prišlo, bi Gorica izgubila še tisto malo ugodnosti, ki jo nudi industrijem. Ti bi zgradili tovarne druge, v Gorici pa ne bi bilo moč zaposliti tistih, ki so sedaj brez dela. Takšnega mnenja je pokrajinski tajnik CISL Vittorio Brancati, ki je v tem smislu v torek govoril pred poslanci v Rimu.

Nesoglasij med strankami še kar veliko

Še v teku pogajanja za župane v Gorici, Krminu in Štarancanu

V treh občinah kjer nimajo še županov se pogajanja niso zaključila. Mislimo na Gorico, Krmin in Štarancan. V Gorici so se predstavniki petih koalicijskih strank (KD, PSDI, PSI, PRI in SSK) sešli v torek zvečer. Manjkali so liberalci, ki naj bi tokrat prišli v večinsko koalicijo. Zastopniki strank so se domenili o programskih točkah na katerih naj bi slonela koalicija v prihodnjem petletju.

Niso se pa domenili o porazdelitvi mest v ožjem odboru. Nekateri namreč dvigajo ceno in zahtevajo več mest v odboru oziroma drugačno porazdelitev resorjev od dosedanje. Poleg župana, ki bo Scarano, demokristjani zahtevajo štiri odborniška mesta (doslej so jih imeli tri). Socialisti zahtevajo dve mesti (doslej so imeli eno). Socialdemokrati bi radi obdržali dve odborništvu. Prav tako bi po eno odborniško mesto obdržali republikanci in Slovenska skupnost. Slednji pa zahtevajo zamenjavo. Dobili bi radi odbornišvo za kulturo. Za mesto v ožjem odboru si prizadevajo tudi liberalci. Zahtev je torej preveč. Nekatere bo treba odščitati, da bodo vsi zadovoljni.

Tako kot v Gorici tudi v Krminu vodijo pogajanja pokrajinski zastopniki. V Krminu je bil sestanek v sredo zvečer. Socialisti in demokristjani so se razšli, ne da bi bili dosegli sporazuma. Baje je bila na sastanku zelo vroča debata, kajti socialisti, ki so na volitvah pridobili, hočejo potrditi na županskem mestu Nunina, demokristjani pa hočejo to mesto zase. Pokrajinsko

vodstvo KD se zaveda, da mora iti v sporazum, ker so socialisti v Gradišču omogočili izvolitev demokristjana Travana. Krminski demokristjani pa nočejo nič slišati o posredniški vlogi pokrajinskih vodstev.

Tudi v Štarancanu stoje stvari še vedno v zraku. Očitno je, da bo tu prišlo do koalicije med komunisti in socialisti. Oboji pa hočejo zase župana. Doslej je bilo več stikov med zastopniki raznih strank. Sporazuma pa niso dosegli.

Predvidevanja, da bi župane v Krminu, Gorici in Štarancanu izvolili še v juliju, so se torej pokazala kot preuranjena.

Požar v Krminu

V noč med sredo in četrtkom se je v Ulici Friuli št. 50 - 52, v Krminu iz še nepojasnjenih vzrokov vnel požar. Ogenj je delno uničil prostore družbe Visconese v drugem nadstropju stavbe, voda gasilcev pa je poškodovala trgovino konfekcije v pritličju istega poslojpa. Točen popis škode še ni znan, verjetno pa bo obsežen, saj so se morali goriški gasilci več kot dve uri boriti z ognjenimi zublji.

● Goriški prefekt dr. Pierangeli je podelil naslov komendnika Marinu Cechetu, naslov viteza pa Firminu Cossarju, Cirillu Korcetu in Pietru Maregi.

prispevki

Ob peti obletnici smrti brata Rudija daruje Ivo Berdon s sestro 30.000 lir za vzdrževanje partizanskega spomenika v Štandrežu.

razna obvestila

Sovodenska občinska uprava priredi danes, ob 20.30 v gostilni Pri lovcu na Vrhu srečanje z občani glede perečega vprašanja oskrbe s pitno vodo. Na srečanju bodo prisotni tudi upravitelji in funkcionarji konzorcija Cafo.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—21.00 »Labbra umide d'amore«
CORSO 17.45—22.00 »Agente 007 - L'uomo dalla pistola d'oro«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30—20.30 »Veličastna dvojica«;
22.30 »Plava Laguna«
SVOBODA 20.30 »Bruce Lee superstar«;
22.30 »Silvija v carstvu strasti«
DESKLE 19.30 »Gunan - kralj barbarov«

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'Udine, Trg sv. Franciška 4, telefon 84124.

POGREBI

Ob 10. uri Ferdinando Visintin iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče.

Zastopniki sovodenske občine

Sovodenski občinski svet je na zadnji seji obnovil predstavništvo v raznih ustanovah in organizmih, obnovil pa je tudi komisijo za upravljanje občinske telovadnice. Tako je bil v upravni svet konzorcija za razvoj industrijske cone imenovan Bogdan Butkovič, v posvetovalno komisijo za upravljanje Goriške proste cone svetovalec Rafko Butkovič, medtem ko sta bila v razširjeni odbor trgovinske zbornice izvoljena Vlado Klemše in Marija Češčet. Doslej, to je v prejšnjem mandatu so te dolžnosti opravljal Joško Prinčič v posvetovalni komisiji ter Vlado Klemše in Oskar Pavletič v razširjenem odboru trgovinske zbornice.

Zaradi sprememb v občinskem svetu je bilo treba tudi na novo izvoliti tri člane komisije za upravljanje občinske telovadnice. Komisija sicer šteje pet članov, vendar sta dva določena že po pravilniku (odbornik za športne dejavnosti in odbornik za kulturo in šolstvo). Obnovljena komisija ima torej naslednjo sestavo: Davorin Devetak in Emil Tomsič kot odbornika, Marjan Tomsič, Marjan Devetak in Joško Maraž kot izvoljeni člani.

Na prihodnji seji občinskega sveta bodo obnovili še člane preostalih komisij, med drugim člane občinske komisije za gradbeno dovoljenja.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

A Redentore, Ul. Fratelli Rosselli 23, telefon 72340; San Nicolò, Ul. 1. maja 94, telefon 733328.

Pogovor z 81-letnim Jožefom Kadežem

Precej donosen, a nevaren posel je bilo zbiranje vojnih ostankov

Obstajajo določeni poklici, ki so časovno strogo determinirani in ki trajajo sorazmerno kratko obdobje; zra- stejo tako rekoč kot »gobe po dežju« in kmalu zatem propadejo. Z enim izmed takih »poklicev« so se ukvarjali skoraj vsi Doberdobjci in prebivalci sosednjih vasi, kjer sta se med prvo svetovno vojno spoprijeli italijanska in avstrijska vojska v dolgi izčrpajoci pozicijski vojni. »Poklice« na katerega se nanašamo je pobiranje starega železa, ki je bil v dveh letih po prvem svetovnem konfliktu skoraj edini vir dohodka sleherne doberdobske družine. Vsak starejši Doberdovec lahko pove, kako je kot mladenič iskal železo in druge kovine po doberdobskem Krasu. Eden izmed teh je tudi 81-letni Jožef Kadež, ki še ima doma, kot vidimo iz našega posnetka, zbirko raznih ročnih bomb, nožev in drugega materiala iz prve svetovne vojne.

Povedal nam je, da je bil ta posel sorazmerno donosen, vendar je bil istočasno sila nevaren. Večkrat se je zgodilo, da so pri odpiranju bomb izgubili življenje bratje, prijatelji, vendar druge možnosti ni bilo. Lahko bi sicer poklicali organe, ki so imeli nalogo, da uničijo vojne ostanke, vendar domačini v tem primeru

ne bi dobili nič od tega.

Od italijanske vojske so Doberdobjci takoj po vojni kupili aparate, ki so lakalizirali kovino. Ponoči so hodili po gmajni, si očrtali kraj, kjer naj bi bili vojni ostanki, podnevi pa so kopali. Poleg železa so zbirali medenino, baker, aluminij in grodelj. Po kovino je s tovarnjakom hodil prodajalec Maccheta iz Tržiča, nekateri pa so jo sami peljali na zbirno mesto pred tržiško železniško postajo in si s tem prislužili še nekaj denarja. Jožef Kadež nam je povedal, da je

bilo orožja izredno veliko bodisi po kvantiteti in kvaliteti. Bilo ga je vseh mogočih vrst, nekatere pa so bile sila nevarne kot npr. »signorines«, ročne bombe, ki so eksplodirale ob najmanjšem dražljaju. Še danes, prvi, se mu večkrat zgodi, da na sprehodu po poljih dobi naboje in dele eksplodiranih bomb, tega pa je sorazmerno zelo malo, saj so domačini preiskali sleherno pod kraške zemlje in si s tem pridobili vsaj majhen zaslužek.

FABIO GERGOLET

Marko Waltritsch

Pevma, Oslavje in Štmaver skozi stoletja

15.

Grad Thoenell Teuffenbach v Pevmi poškodovan v prvi svetovni vojni

Ob koncu prejšnjega stoletja se je tudi med Slovenci na Goriškem pričelo širiti združeno gibanje. Dotlej so bili namreč kmetje v vsej Evropi prepuščeni samim sebi. Kmetijske pridelke so po nizkih cenah prodajali trgovcem, ki so jih potem drago prodajali naprej. V mestu so morali za drag denar kupiti to, kar so potrebovali na posestvu. Velikokrat, še zlasti takrat ko so se hčere možile in jim je bilo treba priskrbeti doto, so morali jemati posojilo pri mestnih oderuhih in jim plačevati zelo visoke obresti. Dr. Henrik Tuma, eden izmed najbolj zavzetih pobudnikov slovenskega združništva in bančništva na Goriškem, je nekoč izračunal, da je moral neki kmet plačati tistemu, ki mu je bil posodil denar, kar 520-odstotne obresti.

Ustanovljanje lastnih bank, posojilnic in zadrug pa je bilo pri nas še drugače pomembno, saj je pomenilo odskočno desko za gospodarsko osamosvojitvev slovenskega človeka od italijanskega in nemškega bogataša. Zato so slovenske posojilnice odigrale izredno pomembno vlogo v našem narodnem preporodu, še zlasti v dveh desetletjih prejšnjega stoletja in v letih tja do prve svetovne vojne. Na Goriškem so narodni veljaki ustanovili prvo slovensko banko na Primorskem v začetku leta 1883. Bila je to Goriška ljudska posojilnica. V kasnejših letih so posojilnice ustanovili še v Nabrežini, Šebreljah, Cerknem, Tolminu, Ajdovščini,

Kobaridu, Šempetru, Solkanu, Biljah, Gorici, Mirnu, Kanalu, Tomaju in v Renčah. Še pred koncem stoletja, v letu 1898, sta bili ustanovljeni dve posojilnici v Brdih, in sicer v Kojškem za območje Kojškega in Šmartnega, ter na Dobrovem za območje Biljane in Medane. Leto kasneje, v začetku 1899, je bila registrirana še tretja briška posojilnica, in sicer v Pevmi. Med skoro sto posojilnicami, ki so bile do začetka prve svetovne vojne ustanovljene na Goriškem, jih je bilo precej ustanovljenih na briškem območju. Poleg treh že imenovanih smo dobili posojilnice v Števerjanu, Kozani-Vipolžah, dve v Šmartnem ter posojilnico v Mirniku. Vse te so bile ustanovljene leta 1908. Veliko Bricev pa se je včlanilo v Kmečko banko, ki je bila v Gorici ustanovljena leta 1909.

Poleg tega so bili Brici včlanjeni tudi v druge goriške slovenske posojilnice. Vse pravkar našete posojilnice na območju Brd, razen pevmske, so se razpusstile ali bile razpuščene v začetku tridesetih let. Zašle so v težave, kajti gospodarska kriza je takrat hudo pestila kmečka gospodarstva na Primorskem, fašistična vlada pa je bila zadovoljna, da se slovensko združništvo uničuje, saj so lahko na »prazna« tla prihajale podobne italijanske organizacije.

Posojilnico v Pevmi so 8. decembra 1898 ustanovili domačini iz Pevme, Štmavra, Podsabotina in Podgore, torej takratne podgorške občine. Oslavje ni bilo takrat samostojna vas, v vseh ozirih je spadalo pod katastrsko občino Pevma. Posojilnico, ki je nosila uradni naziv »Hranilnica in posojilnica v Pevmi«, so na goriškem sodišču registrirali 18. januarja 1909. Datum ustanovitve velja od dneva registracije na sodišču.

V občini Podgora je bil za župana že dolgo let posestnik Anton Klančič, domačin iz Podgore, ki je bil tudi predsednik Krajevnega šolskega sveta. Velika večina prebivalstva se je ukvarjala s kmetijstvom in vrtnarstvom. Le v Podgori se je razvila industrija in kar precej domačinov, pa tudi priselcev, je delalo v Ritterjevih tovarnah na obeh bregovih Soče. Prav zaradi tega priseljevanja je prihajalo v Podgoro tujerodno prebivalstvo in tam so poleg slovenske odprli tudi zasebno italijansko šolo.

Za prvega načelnika posojilnice je bil izvoljen kurat v Pevmi Anton Jožef Budin, v načelstvu so bili še: Štefan Klavčič, posestnik, Podgora 75; Anton Delpin, posestnik, Podgora 106; Josip Kavčič, posestnik, Podgora 139; Lavrencij Gomišček, posestnik, Podgora 22; Jožef Golob, kurat v Podgori; Anton Pintar, posestnik, Pevma 78; Anton Gravner, posestnik, Pevma 125; Jožef Klanjšček, posestnik, Pevma 105; Mihael Gravner, posestnik, Podsabotin 52.

Program prireditev ob koncu tedna

OBALA IN KRAS

V vseh hotelih na Obali je še nekaj prostora, vendar je potrebno zaradi nenehnih sprememb za rezervacije in informacije poklicati hotelske recepcije.

Portorož: 26. 7., ob 21. uri v Avditoriju plesna prireditev Broadway Show; 27. 7., ob 21. uri v Avditoriju plesna revija Kazine iz Ljubljane; 31. 7., ob 21. uri v Avditoriju - miss toplless.

Lipica: 26. 7., ob 20.30 v atriju H kluba nastop baritonista Dušica Contolija; 28. 7., ob 21. uri pred hotelom Maestoso folklorni nastop ansambla Abrašević.

GORISKA

Bovec: 27. 7., ob 20.30 pred hotelom Alp nastop folklorne skupine Kolo iz Beograda; kajak in kanu ploščadi pred hotelom Park.

Bohinj: 28. 7., lovsko srečanje na prireditvenem prostoru Pod skalco. Gondola na Vogel vozi vsak dan od tobo in nedeljo.

GORENJSKA

Bled: 31. 7., ob 16. uri otvoritev prireditve Kmečka ohceta '85 na ploščadi pred hotelom Park.

Bohinj: 28. 7., lovsko srečanje na prireditvenem prostoru Pod skalco. Gondola na Vogel vozi vsak dan od tobo in nedeljo.

Slovenija

7.30 do 18. ure; vsako sredo v hotelu Zlatorog ob 21. uri folklorni nastop.

Vrh Triglava: 7. 8., ob 11. uri svečanost v počastitev 90-letnice Aljaževega stolpa na Triglavu.

Vrščič: 28. 7., pri Ruski kapeli, ob 10.30 komemoracija ruskim vojnim ujetnikom, ki jih je zasul plaz med gradnjo ceste na Vrščič.

Jesenice: 27. 7., ob 10. uri pokal mesta Jesenic v plavanju; 28. 7., ob 8. uri mednarodni žilinarški turnir v Logu Ivana Krivca; 31. 7., ob 19. uri otvoritev razstave Gorenjska v letih po osvoboditvi; 1. 8., ob 18. uri promenade koncert pihalnega orkestra jeseniških železarjev pred SO Jesenice.

Radovljica: prireditve v okviru 4. poletne akademije za staro glasbo - festival Radovljica '85: 26. 7., ob 19.30 v Graščini Duo Pomykalo (Dunaj); 27. 7., ob 19.30 v Graščini Trio Pahor (Trst) in 28. 7., ob 19.30 v Graščini zaključni koncert študen-

tov 4. poletne akademije za staro glasbo.

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Dolenjske Toplice: 30. 7., ob 20. uri v cerkvi nastop New Swing Kvarteta (črnske duhovne pesmi).

Črnomelj: 28. 7., ob 16. uri na Kolpi - Vinica spretnostne igre z zabavnim programom.

ŠTAJERSKA

Rogaška Slatina: 27. 7., v kristalni dvorani tradicionalni rogaški ples; 30. 7. v zdraviliški dvorani ob 20.30 večer folklores s skupino Tine Rožanc; 1. 8., ob 20.30 v zdraviliški dvorani koncert.

Vojnik: 27. 7. turistični dan: dopolne sejem domače obrti in promenadni koncert, ob 17. uri 11. srečanje narodno zabavnih ansamblov.

Polenškak: 27. in 28. 7. tradicionalni praznik žetve z razstavo kruha in pogaj ter zabavnim programom.

KOROŠKA

Ravne: delavski muzej je odprt vsak dan od 9. do 12. ure, torek in petek od 14. do 17. ure. Prežihova bajta Kotlje odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 9. do 11. ure in od 14. do 17. ure.

Nova lepotna farma

V zdravilišču Radenska se pospešeno pripravljajo na otvoritev tako imenovane lepotne farme. Edinstveni salon lepote in zdravja bo po načrtih začel delati sredi septembra. V njem bodo gostje (računajo predvsem na tuje petičneže) med drugim dobili biološko povsem neoporečno hrano, pripravljali bodo tudi hrano za vegetarijance, organizirali pa bodo tudi jadrnanje, deskanje, jahanje itd.

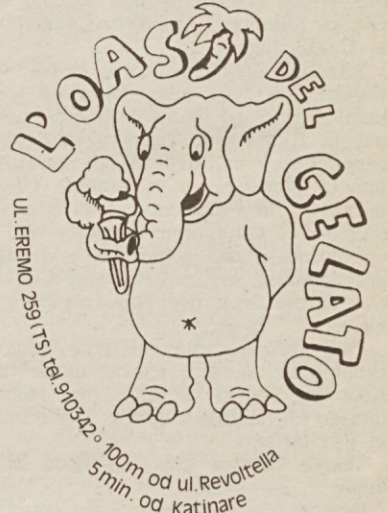
Radenska se je že povezala s številnimi kmeti - kooperanti, ki bodo za njene potrebe pridelovali hrano brez gnojil in škropiv, pokrovitelj lepotne farme pa je ljubljanska tovarna zdravil Lek, ki v sodelovanju s svetovno znanimi proizvajalci izdeluje tudi kozmetiko, ki jo bodo uporabljali v lepotnem salonu.

Turistična karta

za prvo pomoč

LJUBLJANA — Razne strukture, kjer se nudi prva pomoč, bodo označene na posebni turistični karti, ki jo pripravljajo deset dežel članic delovne skupnosti Alpe - Jadran. Vsem tistim, ki bodo obiskali ta obširen predel Evrope, ali pa en sam njen del,

bo v veliko korist. V primeru potrebe bo z enostavnim pregledom karte postalo vse lažje, saj bo gost lahko na njej lokaliziral najbližjo strukturo za prvo pomoč in se vanjo zatekel. To so med drugim sklenili odgovorni za higieno in zdravstvo na posvetovanju, ki je bilo pred dnevi v Slovenj Gradcu.

Z novimi Kompasovimi hidrogliserji na izlet

Kompas je od tega tedna dalje bogatejši za pet novih hidrogliserjev vrste COMET. Vsako plovilo lahko sprejme 116 potnikov in pet članov posadke. Ze v prihodnjih dneh se bo vseh pet hidrogliserjev vključilo v Kompasov program izletov in transferjev ob Jadranski obali.

Program izletov je zelo pester, saj pokriva skoraj vsa pristanišča na Jadranu, kjer je le možen pristanek hidrokrilne ladje. Poseben poudarek bo dan otokom: Mali Lošinj, Rab, Krk, Pag, Hvar, Brač, Korčula, Mljet in Vis. Novosti so tudi izleti ob slovenski in črnogorski obali. Za vseh pet hidrogliserjev bo matična luka Zadar. Z zadarskim Jugotankarjem DO Turisthotel je Kompas sklenil sporazum o dolgoročnem poslovnem tehničnem sodelovanju in predvideva skupno eksploatacijo gliserjev in skupno tehnično službo.

Z dvema hidrogliserjema Turisthotela in dvema hidrogliserjema, ki ju je Kompas kupil lani, obsega tako skupna flota 9 plovil s kapaciteto 1.044 sedežev. Ze v letošnji sezoni bo na teh hidrogliserjih prepeljanih

približno 140.000 potnikov, pretežno tujih izletnikov. Pričakovana devizna realizacija bo blizu 3 milijone dolarjev. Celotna vrednost omenjene flote je okoli 5 milijonov dolarjev.

Švicar Rikli si je leta 1855 zamislil zdravilišče 130 let turizma na Bledu

Pred 130 leti (leta 1855) je prišel na Bled švicarski »zdravnik« Arnold Rikli in v tem idiličnem okolju pričel zdraviti svoje paciente s pomočjo sončnih, zračnih in vodnih kopeli. Bil je to začetek turizma na Bledu.

Bled se je torej pričel razvijati v mednarodno znani turistični center najprej kot zdravilišče. Prav švicar Arnold Rikli je v slovenskem biseru ustanovil »Narodni zdravilni zavod« in tu pričel uveljavljati svojo metodo zdravljenja, s tem je želel privabiti goste iz vseh delov Evrope. Na Bled je Rikli prišel kot rekonvalescent po težkem vnetju poprsnice, sicer je bil lastnik tovarne usnja na Koroškem. Tu je zaposloval že čez 300 delavcev, vendar ga je bolj zanimalo njihovo zdravje kot pa »produktivnost« tovarne. Zato je kmalu prepustil vodstvo tovarne bratoma, sam pa se je posvetil zdravljenju.

Ko je prišel na Bled so mu naravne lepote in klima tako godile, da je sklenil ostati. Če pa je hotel privabiti na Bled goste in uveljaviti svoj način zdravljenja, je moral imeti najprej postelje, kopalnice in urejena izletišča, kar si je tudi najprej zagotovil. Nasproti sedanjega Park hotela, kjer stoji Kazina, je postavil najprej preprosto leseno kopalnico (leta 1859) v švicarskem slogu. V prillikju je bila kopalniščna dvorana, nad njo spalnica ter na jezerski strani po-

krita lopa in galerija za sončenje. Ko se je zanimanje gostov večalo je ob- jekte razširil.

Riklijevo načelo zdravljenja je bilo preprosto, danes bi rekli da je bila njegova metoda proti stresu, saj je temeljilo na zdravem povratku v naravo. Dnevni red, kateremu so se morali gostje podrežati je bil spartanski. Vstajanje je bilo od 5. do 6. ure, sledili so sprehodi na izletniške točke in polurno oziroma štiriurno gibanje na zraku. Okoli desete ure je bilo na vrsti sončenje, kopanje in sprehod, potem pa so zopet nekaj pojedli. Rikliju niso bila vseh niti modra oblačila in zahteval je od gostov, da se oblačijo skromno in prav gotovo primerno za sprehode.

Riklijeva prisotnost na Bledu pa ni potekla vedno »gladko«. Ko je družina pri Vobkovich začela graditi kopalnišče in lesene zračne ute, urejati sprehajališča, skratka, ko je pričela delati konkurenco samemu Rikliju, tudi zato, ker je bil režim pri Vobkovich mnogo bolj prost, je prišlo z Riklijem celo do spora. Spori z domačini pa so bili tudi drugačne narave. Gostje so namreč morali, kot smo že zapisali, sleči takratna pompozna in zajetna oblačila in se obleči lahko in preprosto, pri tem je zagledal sonce kakšen centimeter kože več in to »goloto« so domačini gledali z nezaupanjem. Drugače pa je Rikli zelo pazil, da bi ohranil turistični monopol. Kakorkoli že, turizem se je na Bledu pričel in se razbohotil do današnjih dni.

Bled ostaja ena izmed najbolj priljubljenih in privlačnih turističnih centrov v Sloveniji. Gostom nudi številne usluge, ki gredo od sprehodov tja do kulturnih prireditev, kulturnih specialitet in seveda do tiste hotelske postrežbe, ki jo zmorejo le kraji z dolgo turistično tradicijo. Gost se na Bledu nikakor ne bo dolgočasnil, ob zdravem zraku se bo razvedril, pozabaval in miril živce. Konec koncev Riklijeva metoda še danes velja: dober zrak, gibanje v naravi, sončenje in voda mirijo živce in utrdijo telo, tega pa smo mi verjetni danes še veliko bolj potrebni od nekdanjih Riklijevih gostov...

Turistični nagelj za Zemono

Turistična zveza Slovenije in ljubljanska televizija sta podelila turistični nagelj lesni industriji Lipa iz Ajdovščine za urejenost dvorca Zemono pri Vipavi. Ko so se pred desetimi leti v Lipi odločili, da ne bodo gradili prodajnega objekta v Ajdovščini, temveč vložili denar v obnovo takrat razpadajočega dvorca Zemono pri Vipavi, so načrtovali, da bodo z njim dokončno dobili primeren prostor za predstavitev svojih izdelkov. Za obnovo nekdanjega lovškega dvorca grofa Lantierija, zgrajenega konec 17. stoletja, so namenili 1 milijonov dinarjev.

Kot so zapisali v utemeljitvi za podelitev tega visokega priznanja, je ajdovska Lipa ohranila pomemben kulturni spomenik in dediščino zanamcem in povezala poslovnost s kulturno in gostinsko dejavnostjo in je lahko vzgled prenekaterim turistično-gostinskim delovnim organizacijam.

V dvorcu Zemono je sedaj moč med drugim kupiti tudi izdelke iz stekla in keramike, tkanine, skratka modne dodatke za opremo stanovanja. V kletnih prostorih pa so uredili restavracijo z izbranimi jedili in pijačami, značilnimi za loski dvorec. Ob tem naj omenimo, da so v Zemonu lani iztržili približno 190 milijonov dinarjev. (J. O.)

Kraška kuhinja pri Mahorčiču

večali delovni prostor in omogočili kuharicam boljše pogoje. Uspeh take spremembe so gotovo opazili vsi tisti gosti, ki redno zahajajo v Mahorčičevo gostilno in z njihovo dolgotrajno prisotnostjo pričajo o kvaliteti tega objekta.

Restavracija nudi izključno »a la carte« postrežbo. V jedilniku so tipične primorske in kraške specialitete. Naj omenimo le joto, primorske enolončnice, vampe po tržaško, škink in pečenke ter vse nam priljubljene prikuhe. Na voljo so tudi štruklji krašeni z orehi, Mahorčičeve sladice in sirovi štruklji: vsekakor vse specialitete, ki jih mi Tržičani tako dobro poznamo.

Gostilna lahko v zimskih mesecih postreže 80 do 100 ljudem istočasno. Poleti, oziroma ko je vreme bolj naklonjeno, je na razpolago vrt.

V uvodu članka smo omenili tudi kleti. Te jih sedaj upravlja temeljna organizacija združenega dela Vina Kras. Skupine turistov na obisku vinskih kleti Tozda in zasebniki, ki si to želijo, lahko preživijo res prijetne ure v stari Mahorčičevi kleti, ki so jo za to preuredili že konec 1981. leta. Mahorčičeva kuhinja in osebje strežeje tople jedi, medtem ko za hladne jedi poskrbi direktno osebje Tozda Vina Kras.

Namen tega članka je bil orisati bralcu neko posebno zanimivo točko, t.j. Mahorčičovo gostilno, ki je v naših krajih, tostran in onstran meje, izredno tipičen lokal. Vtise, ki ti jih vzbujajo nek kraj je težko podajati: naj posameznik kar gre v to restavracijo in sam preveri pristnost te gostilne.

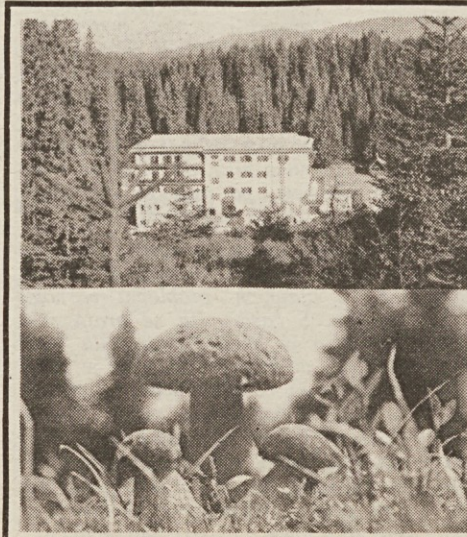
Dimitrij Gruden

Skoro dvesto let je že minilo ko so v Sežani vklesali v obok nad vrati Mahorčičeve domačije letnico 1815. Glavno stavbo so uredili z gostilno. Ob tej so bili hlevi, shrambe, prostori za domače in predvsem velika klet, v kateri so hranili vino, s katerim so trgovali v naših krajih in po avstro-ogrski monarhiji. Pročelje je na glavni cesti, ki pelje skozi Sežano. To postajališče je skozi desetletja ohranilo pomen, kateremu je botrovalo ime Mahorčičevih in ne nazadnje ugodna lega.

Do druge svetovne vojne je Mahorčičeva gostilna imela status samostojnega zasebnega gostinskega objekta. V povojnem obdobju je upravo prevzela sežanska skupnost in skrbe-la vseskozi do današnjih dni zato, da

bi kraj ohranil dolgoletno tradicijo, ki si jo je pridobil od ustanovitve dalje. Mahorčičevo gostilno so trikrat obnovili; zadnjič so ta dela začeli konec oktobra lani po načrtih projektantov Kraškega zidarja arhitektov Egon Vavovca in Marka Dekleja. Želja, da bi stavbo in prostore uredili v tipičnem stilu je uspela. Omet na zunanosti hiše, grobo zidana točilna miza, lesene obloge na zidovih in opečna tla dajejo obiskovalcu vtis, da so se upravitelji skušali res potruditi, da bi nudili gostom to, kar pripomore k boljšemu počutju. Škoda le, da je stari glavni vhod le reprezentančen, saj je cesta v tisti točki preozka in promet prevelik in zato nevaren za goste.

Kuhinjo so razširili tako, da so po-

ŠPORT HOTEL POKLJUKA

(17 KM OD BLEDA)

Ljubitelji gob, lepih sprehodov predvsem pa svežega in čistega planinskega zraka ŠPORT HOTEL POKLJUKA je pravi naslov za pravi oddih.

Rezervacije — pisno na naslov ali po telefonu (064) 77027 ali (066) 61221

V prvem kolu italijanskega nogometnega pokala Triestina - Rimini

Nogometaši italijanske A in B lige so v glavnem že na delu, saj se bo že čez slab mesec pričelo prvo uradno nogometno tekmovanje — italijanski pokal. Triestina bo igrala v sedmi skupini skupno s Sambenedettesejem, Torinom, Comom, Varesejem in Riminijem, videmski prvotigaš Udinese pa v osmi skupini skupno s Genoo, Milanom, Arezzom, Reggiano in Cagliarijem.

Triestina ima še precej povoljno skupino, pa tudi dober razpored tekem. Igrala bo namreč trikrat doma (z Riminijem, Torinom in Sambenedettesejem), dvakrat pa na tujem (z Varesejem in s Comom). Glede na to, da v naslednje kolo napredujeta dve ekipi, ima Triestina realne možnosti, da se prebije v drugi del turnirja, saj so ekipe kot Como ali Varese vse prej kot nepremagljive.

Tudi Udinese ima relativno lahko skupino in bo igral trikrat doma (z Arezzom, Genoo in Milanom), medtem ko bo na tujem igral z Reggiano in Cagliarijem.

Tekme prvega kola, ki bodo 21. avgusta, so sledeče:

Prva skupina: Perugia - Juventus; Monza - Fiorentina; Casertana - Palermo.

Druga skupina: Napoli - Pescara; Padova - Lecce; LR Vicenza - Salernitana.

Tretja skupina: Taranto - Sampdoria; Monopoli - Atalanta; Lazio - Catania.

Četrta skupina: Cesena - Inter; Brescia - Avellino; Ancona - Empoli.

Peta skupina: Cremonese - Verona; Pisa - Bologna; Piacenza - Parma.

Šesta skupina: Genoa - Milan; Udinese - Arezzo; Reggiana - Cagliari.

Sedma skupina: Sambenedettese - Torino; Como - Varese; Triestina - Rimini.

Osma skupina: Messina - Roma; Bari - Campobasso; Ascoli - Catanzaro.

Na mednarodnem šahovskem turnirju v Bielu

Ljubojević razočaral

V Bielu se je sinoči zaključil mednarodni šahovski turnir za določitev izizvalcev svetovnega šahovskega prva v naslednjem ciklusu. Na turnir kandidatur so se uvrstili Vaganjan, Seirawan, Sokolov in Torre, če

bo v prekinjeni partiji iztržil le polovično točko, medtem ko je najboljši jugoslovanski šahist Ljubojević že spet razočaral. Prav neverjetno je, kako je ta šahist že tretjič na mednarodnem turnirju negativno presenetil svoje navijače, pa čeprav spada v ozek vrh najmočnejših šahistov na svetu. Tokrat je igral vse preveč previdno, saj je poleg dolge vrste remijev zmagal le dvakrat, enkrat pa je bil poražen.

Rezultati zadnjega kola so sledeči: Ljubojević - Gonzales prek.; Rodriguez - Polugajevski 0:1; Li Čunjan - Quinteros 0:1; Torre - Sax prek.; Sokolov - Seirawan remi; Van der Wiel - Short 0:1; Andersson - Petursson prek.; Vaganjan - Partosch 1:0; Jansa - Gutman 0:1.

LESTVICA: Vaganjan 12,5; Seirawan 11,5; Sokolov 11; Torre 10,5 (1); Van der Wiel 10,5; Short 10,5; Polugajevski 9,5; Ljubojević 9 (1); Andersson 9 (1); Rodriguez 8; Jansa 7,5; Quinteros 7; Sax 7 (1); Petursson 6,5 (1); Gutman 6,5; Li Čunjan 6; Partosch 4; Gonzales 3 (1).

Jutri v Gradežu ob 19. uri v predtekmi reprezentanc Italija - Kitajska in tudi Friulexport

Zenski članski odbojarski reprezentanci Italije in Kitajske se od ponedeljka mudita na skupnih pripravah v naši deželi. Vodstvi ekip sta se tudi dogovorila za niz prijateljskih tekem. Prvo so odigrali sinoči v Pordenonu, druga bo drevi ob 21. uri v videmski športni palači Carnera, jutri pa se bosta reprezentanci pomerili še v Gradežu ob 21.15 v novi športni dvorani. Kitajke, ki so olimpijske prvakinje, se pripravljajo na svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto na Češkoslovaškem, kjer bodo zopet branile svojo nepremagljivost v svetu, ki traja že štiri leta. Italijanke pa so že mesec dni na pripravah v pričakovanju Vseučilišnih iger v Kobeju na Japonskem, zlasti pa evropskega prvenstva, ki bo septembra na Nizozemskem.

Za nas je vest o skupnih italijansko-kitajskih pripravah zanimiva tudi zato, ker si je prireditelj tekme v Gra-

dežu domislil predtekmo (ob 19. uri), v kateri se hosta spoprijeli z nekaterimi najboljšimi mladinkami goriške pokrajine okrepljena šesterka Pallavolo Grado in združena ekipa dekliv Friulexport. Osvojitev naslova državnih podprvakinja v kategoriji dekliv je imela precejšen odmev v deželnih odbojarskih krogih, zlasti zunanaj Trsta, kjer je zanimanje za odbojko večje, društva pa v večjo naklonjenostjo, marsikje celo z odkritim občudovanjem, gledajo na našo združeno mladinsko ekipo. Zato ni čudno, da je iz Gradeža prišlo povabilo za nastop, kar je, če pomislimo na pomembnost in odmevnost kasnejšega nastopa olimpijskih prvakinj, še novo priznanje za Friulexport.

Za tekmo s Pallavolom Grado, s katero bodo pri Friulexportu tudi uradno sklenili letošnjo nadvse uspešno sezono, dekleta niso kaj prida pripravljene, saj so že vse daljša na zasluženem poletnem počitku. Vseeno

naših vrstah manjka nekaj temeljnih igralcev in da se ekipa prvič predstavi izven meja matične domovine, potem lahko razumete, da si od take postave tudi ne smemo pričakovati nemogočega.

»Sam ste načeli vprašanje: kakšni so cilji na tem turnirju?«

»Naš edini cilj je, da se fantje med seboj uigrajo, spoznajo, tako da bom ob zaključku lahko dobil jasnejšo sliko o stvarni moči posameznikov. Drugo, kar bi radi pustili v Sovodnjah, pa je dober vtis o naši ekipi.«

»Se zadnje vprašanje. Kakšni so vaši občutki ob dejstvu, da igrate v slovenski vasi?«

»V Gorici sem prvič in moram reči, da je mesto prikopno. V Sovodnjah pa imam občutek, da sem nekje v Sloveniji. Ljudje so prisrčni in vsakdo te kaj vpraša, kot stari znanec v domačem kraju. To me je zelo prijetno presenetilo. (K. B.)

Vojaška reprezentanca Italije - Italija 3:2 (12:15, 15:3, 15:17, 16:18, 15:7) TRAJANJE SETOV: 37, 12, 37, 50, 33 min.

Po maratonski borbi je italijanska vojaška reprezentanca tesno premagala Italijo z najtesnejšim možnim izidom. Ekipe so se ogromnokrat menjavale v servisu, pa tudi v prenatrpani telovadnici v Sovodnjah je bila vročina neznošna. Polnoči se je komaj začela druga tekma med Francijo in Tunizijo.

Lestvica po četrtem dnevu: It. vojaška rep. 6 točk; Italija in Jugoslavija 4; Francija in Tunizija 0.

Tako v sredjo: Italija - Francija 3:0 (15:7, 15:10, 15:8)

ITALIJA: Da Roit, Bernardi, Snidero, Rossato, Nucci, Gaoni, Di Toro, Michieletto, Besozzi in Beltrame.

Druga tekma tretjega dne ni prinesla presenečenj. »Azzurri«, ki so bili nesporni favoriti, so že s servisi Bernardija. Di Tora in Nuccijsa strli odpor Francozov, katerim gre sicer priznati, da iz tekme v tekmo napredujejo. Zlasti v prvem setu sta obe ekipi pokazali lepo in hitro igranje, na dan pa sta prišli večja izkušnost Italijanov v obrambi in večja raznolikost njihovih napadov. Na koncu je tudi utrujenost prispevala k temu, da so Francozi popustili.

DANAŠNJI SPORED ZADNJEGA KOLA: 20.30 Tunizija - Vojaška reprezentanca; sledi Italija - Jugoslavija.

Udinese prodal že 20 tisoč abonmajev

VIDEM — Čeprav si je videmski prvotigaš Udinese za letošnje nogometno prvenstvo zadal dokaj skromen cilj obstanka v ligi, so v Vidmu in okolici že prodali skoraj 20 tisoč abonmajev.

Biagini operiran

Nogometaša Triestine Walterja Biaginja, ki pa ga vodstvo kluba ni vključilo v seznam igralcev za novo sezono, bodo danes v Firencah operirali na hrbtu. Kot je rečeno v sporočilu tajištva, Biaginja že dalj časa pestijo bolečine v hrbtu. Kako to, da tega vodstvo ni povedalo že prej? Odgovor je za sedaj skrivnost, mor-da pa je v resnici še preveč jase.

Stevenson spet trenira

HAVANA — Po nekajmesečni prekinitvi je s treninji spet začel kubanski boksar Teofilo Stevenson, trikratni olimpijski in dvakratni svetovni prvak, ki se bo udeležil svetovnega prvenstva v ZDA.

Pri nogometnem društvu Gorizia Problemov je veliko

Končno je goriški nogometni klub odkril vse svoje karte in jasno povedal, kaj in kako za bodočnost. Ugibanja prejšnjih tednov so se torej razpršila in sedaj je jasno, da bo mestni klub igral v meddeželni ligi in da bo za trenerja imel Vittoria Russa, to se pravi istega, ki je lani ekipo vodil v prvem in sklepem delu prvenstva.

Bojazni, da bi ekipo vpisali v 3. amatersko ligo, ni več. Ravno tako ni strahu, da bi vodstvo ekipe prodalo vse igralce, čeprav je najboljši že namenilo v druga mesta v zameno za lepe denarce. Predsednik Panama in sodelavci trdijo, da bo ekipa sestavljena iz mladih igralcev, ki pa imajo za seboj že dovolj izkušenj, tako da bo nastop v medde-

želni ligi soliden in celo z možnostjo takojšnjega napredovanja.

Ob vsem tem pa ostaja dejstvo, ki smo ga že podčrtali, da si Gorica, po tem kar je doslej pokazala, ne zasluži močne ekipe, ki bi lahko igrala v tretji ali drugi zvezni ligi. Publika ni pokazala zadostnega zanimanja za to panogo in se je raje usmerila drugam (beri košarka). Nekateri nogometni ljubitelji pa so raje hodili ob nedeljah izmenično v Trst in Videm na tamkajšnje tekme Triestine in Udineseja. Ob vsem tem pa je Gorica tudi gospodarsko tako šibka, da ne zmore človeka ali skupine ljudi, ki bi del svojega denarja investirala v ta šport, ki je, če ga znaš pravilno obračati, tudi dokaj rentabilen. (pr)

Mladi se učijo tenisa pri ŠZ Gaja

Skupina mladih udeležencev teniškega tečaja pri športnem združenju Gaja skupno s svojima mentorjema Karlom Rudežem in Miro Grčić

obvestila

KOŠARKARSKA KOMISIJA ZSSDI obvešča, da so v tajništvo združenja v Ul. sv. Franciška 20/II. na voljo prijavnice za udeležbo na prvem zamejskem košarkarskem taboru, ki bo od 1. do 7. septembra pod strokovnim vodstvom Petra Brumna. Tabor je namenjen igralcem letnikov 1970, 71, 72 in 73. Ostale informacije v tajništvu združenja. Rok za prijavo zapade 28. avgusta 1985

KOŠARKARSKA KOMISIJA ZSSDI obvešča, da sprejema prijave za začelni trenerski tečaj, ki bo potekal od 15. do 30. avgusta v Borovem športnem centru na stadionu »1. maj« v Trstu. Zanimani se na tečaj lahko prijavijo v tajništvo združenja tudi telefonsko 040/767304.

PLAVALNI IN VATERPOLO KLUB KOPER prireja v soboto, 27. julija, plavalni maraton. Start bo v Kopru na starem pomolu, cilj pa na kopaliscu v Zusteri. Proga bo dolga 900 m. Start bo ob 17. uri, prijave pa sprejemajo uro pred pričetkom na startnem mestu.

Ob smrti Siegfrieda Messnerja ali Kajnova usoda

Danes bodo v Bocnu pokopali gorskega vodnika in alpinista Siegfrieda Messnerja, brata bolj znanega »osvajalca osemtisočakov« Reinholda. Siegfried se je pred dnevi ponesrečil v Dolomitih, na klasični smeri znamenitih Torre di Vajolet, v smeri torej, kjer so oprimki in klasični prijemi za roke in noge tako zlizani, da marsikdo smer prepleza enkrat, nato pa reče: »Nikdar več!« Vendar pa se je Siegfried tja podajal iz službene dolžnosti.

Nesreča ga je doletela, ko je kot gorski vodnik v steno vodil nemško družino, ki se je pač rešila, ker je Siegfried ob nenadni spremembi vremena pravočasno z dvojno vrvo spustil na varno svoje kliente. Sam ni utegnil več. Ko je plezal navzdol zadnji raztežaj, oz. ko je bil le 20 metrov pred rešitvijo, je strela udarila v karabiner, v katerega je imel alpinist vpeto vrvo, ter ga dobesedno tresčila v dolino. Skoraj teden dni se je boril s smrtjo, nato pa podlegel. In takoj so nastale prve polemike.

iz planinskega sveta

Kako je mogel predsednik gorskih vodnikov Gornjega Poadižja oditi v hribe, ko se je vreme kvarilo, in to še z neizkušenimi klienti itd. Vendar pa so te polemike sprožili tisti, ki nimajo z gorami ničesar opraviti, zato niso upoštevanja vredne.

Vendar je pri tem še nekaj drugega. Reinhold, ki se trenutno nahaja v Tibetu, o tragediji še ničesar ne ve. To je prav tisti Reinhold, ki se je leta 1970 podal na himalajski osemtisočakov Nanga Parbat, katerega je naposled osvojil skupno z bratom Guentherjem. Vendar pa se je ob povratku zgodila tragedija. Reinholdov brat je v ponorelem morju ledenih serakov izgubil, sam Messner pa se je komaj rešil, vendar pa mu je zmrznilo nekaj prstov na nogah, ki so jih morali nato amputirati. Sloviti »kralj osemtisočakov« je takrat poslal domov znameniti telegram, ki so ga označevali besede, trde kot kamen: »Z mano je v redu, Guenther pa se ne vrne več«. Moralno

hujša tragedija pa je bila, ko se je takrat Messner vrnil domov. Javnost, pa tudi celo nekateri njegovi prijatelji in znanci, so ga imenovali za »Kajna«. Naprtili so mu smrt brata, pa čeprav je naredil vse po svoji moči, da bi ga rešil ledenega plazu pod Nanga Parbatom. Tudi nekateri domači so se Reinholdu izneverili. Najstarejši brat Helmut je takrat zapustil domačo hišo, da bi le ne videl več »Kajna«, pa tudi 14 let mlajši Siegfried ga je zasovražil.

Iz neke upornosti proti bratu se je nato Siegfried posvetil alpinizmu, toda v glavnem problemu varnosti v njem. S časom sta se brata spet približala in skupaj ustanovila Messnerjevo alpinistično šolo, ki je zgled kvalitete in resnega dela. In vendar je med njima ostala senca. Senca, ki se je te dni razblinila na najbolj tragičen način, s priokusom grenkobe in trpljenja, ki se kot usoda zgrinja nad trdno Messnerjevo domačijo v Val di Funes. Dušan Jelinčič

Vabilo na izlet SPDT na Koroško in Obir

Planine na avstrijskem Koroškem so nam, tržaškimi planincem, bolj malo znane, in vendarle imajo prav tak nepopisen čar, kot druga znamenita gorovja.

Eden takih vrhov, na katerem doživlja pravo planinsko sprostitvev in je obenem simbol koroških Slovencev, je 2142 metrov visok Obir, ali Ojstrc, kot mu pravijo domačini.

Obir spada v verigo Karavank, a se ločno dviga na zahodnem robu prelepe doline Podjune. Z vrha uživaš prečudovit razgled na Kamniške planine, na dolgo verigo Karavank s Košto v ospredju na jugu, tja do Triglava. Proti severu pa se sega pogled do daljnih Visokih Tur, do Svinje planine, pred seboj, kot na dlan, leži Podjuna, reka Drava in Celovec.

Z namenom, da začnemo spoznavati tudi lepote koroških hribov, pri-

pravlja SPDT enodnevni izlet na Koroško z vzponom na Obir. Vzpon na vrh ne predstavlja velikih težav. Mnogo je poti, ki vodijo na Obir, tržaški planinci pa bomo ubrali tisto, ki se dviga s sedla Šajda na višini 1069 metrov in se vije v senčnatem smrekovem gozdu do 200 metrov pod vrhom. Za sestop pa se bomo usmerili proti vzhodu, se po planinskih pašnikih spustili do Kaplske kočice (Eisenkapplerhütte) na višini 1666 metrov, od tam pa mimo Mayerhofa na Obirsko.

Tisti, ki se jim bo zdel šesturna hoja prenaporna, pa se bodo v zameno lahko podali v znamenito sotesko Korte, se sprehodili nekaj kilometrov po skoraj položni, asfilitrati poti, in uživali ob pogledu na ravnih lepoto tega narodnega parka.

Izlet bo 8. septembra in na Obir vabimo vse ljubitelje planin, predvsem mladino, v upanju, da jim bo ta prvi stik s koroškimi gorami vzdudil željo po odkrivanju lepote tamkajšnjih krajev in planin ter lastnosti in značaja ljudi, koroških Slovencev. L. Abram

Obisk pri športnih organizacijah na Goriškem

Okrepitev mladinskega delovanja prvi cilj odbojkerskega kluba Val

Odbojka je bila v Štandrežu že pred mnogimi leti med najvažnejšimi športnimi panogami. Ponovno je začela leta 1979 kot odbojkerski odsek športnega društva Juventina. Uspehi so bili takoj spodbudni. Prvo leto so takoj napredovali v D ligo. Po drugem letu tekmovanja v tej konkurenci, pa so 1. 82 prestopili v C-2 ligo, kjer nastopajo še danes. Do leta 1982 je bila odbojka avtonomen odsek Juventine, leto zatem pa se je osamosvojila in je sedaj postala Odbojkerski klub Val. To je prvi odbojkerski klub v naši stvarnosti, ki deluje specialistično na področju moške odbojke. Ločitev od Juventine je prišla zaradi nespornazumov med nogometaši in odbojkarji.

Dejstvo pa je bilo tudi to, da je prav v tistih letih odbojka na Goriškem doživela pravi razmah in je bila na svoji najvišji točki. Vse to pa je prepričalo skupino ljudi, da so ustanovili odbojkerski klub Val. Leta 83 so sklicali ustanoviteljni občni zbor in so izvolili odbor, ki obično predseduje Viljem Nanut. Dolgotrajnemu in še aktivnemu igralcu Vala, sedaj tudi odborniku, Ivanu Plesničarju smo postavili nekaj vprašanj. Kako je prišlo do odbojkerske ekipe v Štandrežu?

»Ekipa je nastala iz štandreških igralcev, ki so v prejšnjih sezonah igrali drugod. Z letom 80 pa so se takratni Juventini pridružili še skoraj vsi igralci Doma, ki se je takrat, po dolgoletni tradiciji, razpuštil. Rezultat tega združenja moči je ta, da je štandreška ekipa sestavljena iz odbojkarjev s Krasa, s sovodenjskega in goriškega področja. S to ekipo je Val prišel do C-2 lige. Letos se je ekipa uvrstila, v finalnem delu, na četrto mesto. Včasih se porajajo problemi glede tehničnih potreb v prvi ekipi. Nadomestki iz mlajših ekip, pa se pripravljajo, da bodo branili v prihodnjih letih članske barve. Nekateri so tej odgovornosti že kos in so že vključeni v širši krog članske ekipe. Poudariti hočem, da smo na kakovosti pridobili, ko se nam je pridružil dolgoletni Borov igralec Igor Orel. Z njegovimi izkušnjami in pod njegovim tehničnim vodstvom je ekipa na tehnični in taktiki zelo pridobila. Poleg tega je Orel prinesel s seboj bolj agonistično miselnost, ki je počasi izpodrinila amaterstvo, na katerem smo bili vajeni. Sedaj pa skrbi za člansko ekipo trener iz Kanala Ivan Markič, ki poleg tega trenira tudi miniodbojkarje. Pod njegovim vodstvom smo se letos približali napredovanju v C-1 ligo. Na koncu pa se je vedno nekaj zataknilo in nismo utegnili držati prvotnega ritma. Predvsem je odpovedala koncentracija. Nekaj krivde nosim tudi sam. Včasih sem preveč popuščal, ker sem bil preobremenjen. To pa se je poznalo.«

Kaj meniš o novih pravilih odbojkerske zveze?

»Se mi zdi precej primerna, čeprav smatram, da bi v D in C-2 ligi lahko dovolili nastop vsaj dvema starejšima igralcema. Samo na tak način bodo klubi lahko uspešno na-

daljevali z delovanjem in hkrati bodo lahko skrbeli za naraščaj.«

Ali lahko to postane pogoj za združitve Vala in Olympie?

»Med igralci obeh ekip vlada veliko zanimanje in bi bili zelo navdušeni, če bi ta zamisel postala stvarnost. Vendar bi to ne smela biti domena med Valom in Olympio. Ekipa bi morala upoštevati tudi vso odbojkersko realnost na Goriškem. Žal pa uradnega ni še ničesar. V odboru Vala prevladuje mnenje in volja po združitvi. Na pobudo pokrajine je na odbojkerskem turnirju mesta Gorice nastopila združena ekipa Vala in Olympie. Vsekakor to še ni prvi korak do konkretizacije združenja ekip.«

Zakaj nimate ženskega odbojkerskega odseka?

»Če kdo misli, da smo diskriminantni se moti. Mi smo specializirani v moški odbojki in za enkrat mislimo pri tem še ostati. Nespametno bi bilo, da bi tudi mi imeli svojo odbojkersko žensko ekipo. Raje usmerjamo naša dekleta v bližnja dva kluba Dom in Sovodnje, ki delujeta specifično na tem področju.«

Kako imate organiziran naraščaj?

»Sedaj imamo ekipe, ki zajemajo starostno dobo od miniodbojke (osnovna šola), pa do prve ekipe. Letošnja sezona je bila nadvse uspešna. V vseh mladinskih prvenstvih smo se izkazali. V konkurenci pod 15. letom smo zasedli končno drugo mesto. To je sad dolgoletnega dela. Večina igralcev te ekipe je začela z miniodbojko in tehnični dosežki se sedaj poznajo. V miniodbojki smo bili dvakrat pokrajinski prvaki in smo imeli možnost nastopa na državnem turnirju Città di Castello, v Padovi in Bellunu. V glavnem pa mladinskim ekipam sledi Aleksander Corva, ki je bil do letos tudi predstavnik na italijanski odbojkerski zvezi za goriško področje.«

Corva, kje je največ težav?

»Čeprav razpolagamo z lepim številom igralcev, že občutimo demografsko upadanje. Ta problem ni za jel samo šol. Tudi nam dela preglavice. Vrzeli se odpirajo v vseh kategorijah. Poleg tega čutimo pomanjkanje visokih igralcev.«

Kaj pa naj naredi, kdor ni za odbojko?

»Selekcija je nujna, vendar, kdor odpade bi moral preveriti, če so še

druge možnosti udejstvovanja v klubu.«

Kakšen položaj je v odboru in koliko pomoči imate pri starših?

»Staršem gre predvsem za sluzga, da je bil uspeh tako viden. Kar se odbora tiče, bo nujna boljša porazdelitev dolžnosti. Poiskati bo treba tudi nekaj novih kadrov.«

Kaj pa sedaj, ko nisi več odbornik FIPAV?

»Štiriletna izkušnja je bila zelo pozitivna. Utrdil sem stike in sem pridobil na poznanstvih. Upam, da bom na zvezi vedno dobrodošel.«

Ivana Plesničarja smo vprašali še o finansiranju Vala.

Od kod denar za vso to dejavnost?

»To je sad dolgoletnega dela. V našem klubu, čeprav so finančni problemi veliki, ne bomo zlahka klonili pred pomanjkanjem sredstev. Delovanje ostaja prvi cilj. Poleg prispevkov, temelji finansiranje na manjšerski dejavnosti. V kratkem bo tudi sestavljena skupina podpornikov Vala.«

Poleg odbojke imate še kaj?

»Kljub temu da je večji trud posvečen odbojki, smo prevzeli tudi otroško telovadbo. Ta odsek deluje že dve leti in se okoli njega zbira okoli 12 otrok. Žal, pa se starši ne zavedajo koristi otroške telovadbe. Prezgodaj usmerjajo svoje otroke v specializirane športne panoge kot so tenis itd, ki večkrat ne ustrezajo prešibkemu otroškemu organizmu. Poleg tega pa imamo še rekreacijo za starejše. Iz rekreacije je pravzaprav nastala članska ekipa. Naši člani se ne zbirajo stalno. Branijo naše barve na raznih turnirjih in se udeležujejo raznih tekmovanj. Ta odsek koordinira Renzo Faganel, ki le občasno sklicuje rekreativce in jih usmerja v določeno dejavnost.«

Če ne pride do združitve ekip, kakšne programe imate?

»Prav v teh dneh izdelujemo programe. Najvažnejše je to, da če ne bo prišlo do združitve, bomo v prihodnji sezoni nastopili z dvema članskima ekipama. Prva bo nastopala v C-2 ligi in bo ojačena. Druga bo nastopala v 1. diviziji in bo odločno štartala na napredovanje v D ligo. Ta ekipa bo v večini sestavljena iz mladincev. Poleg tega bomo veliko več pozornost dajali notranji organizaciji kluba in celotnemu mladinskemu sektorju.

MARKO JARC

Pionirji Vala z majico ZSSDI na turnirju v Badiji

DAVOR ZUPANČIČ

4. Dnevnik z odprave SPDT na Južno Anapurno

Hinduistični tempelj v Katmanduju

Dnevi bivanja v Katmanduju niso bili dolgočasni. Kljub vsem opravkom sva z Ivanom imela tudi priložnost in čas, da si ogledava mesto. V resnici sem se prve dni počutil nekoliko izgubljenega med ljudmi, ki imajo tako bistveno različen pogled na življenje od nas Evropejcev. Toda s časom sem se jim skušal približati in jih razumeti. »Namastes, je zvenel njihov pozdrav ob vsakem našem srečanju in že sama ta preprosta beseda mi je dokazovala njihovo človekoljubnost. V slovenščini bi se nekako reklo: »Pozdravljam vse božanske lastnosti, ki so v tebi«. To pa niso samo prazne besede, ki jih tako pogostoma slišimo pri nas. Z večnim, prijaznim nasmehom na ustnicah in pa s tem tako kratkim in vendar tako globokim pozdravom, Nepalci izkazujejo tužcem in pa življenju nasploh tisto edinstveno spoštljivost, jim je prirojena. Njihovi lastnosti sta prijaznost in dobroti, ki trdovratno kljubujeta sicer bednemu življenju in revščini ter pripomoreta k temu, da brez vsake zavisti toplo sprejemajo še tako petične turiste. Ni čudno torej, da sem si želel ta narod boljše spoznati, zato se nisem zadovoljil z opazovanjem današnjega Nepala. Zanimanje, ki je dan za dnem rastlo v meni, je segalo do dobe, ko se je azijska kultura začela razvijati.

Hotel sem spoznati temelje hinduizma, ki tako močno vpliva tudi na današnje moderne prebivalce. Za nas zahodnjake je težko razumeti, da se danes živi ta narod razdeljen v štiri glavne kaste. Vsak otrok, ki se rodi v Nepalu, ima svojo življenjsko pot že začrtano. Ni odvisno od njegove zmogljivosti, če bo postal zdravnik ali berač. Pot, kateri bo sledil, mu nakaže kasta, kateri pripada. Hindujska vera namreč uči, da so si sicer ljudje v duhu enaki, a se brez dvoma razlikujejo po osebnosti, sposobnosti in v zanimanju. Tako so nastale štiri skupine, imenovane kaste, ki so vključile ljudi po sposobnosti. V prvo kasto, pripadniki katere so imenovani bramani, so vključeni predvsem duhovniki in vsi predstavniki duhovne oblasti. V drugi so ksatrija ali centri, ki so po navadi vojaki ali oblastniki; tudi sam nepalski kralj pripada tej kasti. V tretjo spadajo vaisya; to so kmeti ali trgovci večjih mest in seveda tudi vsi uradniki

ali podobni uslužbenci. V četrti in najnižji kasti so hlapci, ki jim pravijo šudra. To ločevanje prebivalstva v kaste, ki ga je zahteval sam Krišna (hindujski učlovečeni Bog, ki je živel približno 3000 let pred Kristusom), upošteva vse človekove težnje.

V prvi naj bi bili tisti, ki težijo po čisti znanosti; v drugi tisti, ki si želijo materialne oblasti; v tretji nekaki izbrani ali specializirani delavci; v četrti pa tisti, ki se zadovoljijo z najnižjimi ročnimi deli. Po osebni interpretaciji Krišnovega nauka naj bi bila to naravna selekcija in posameznik si lahko sam izbere kasto, h kateri želi pripadati. Toda v resnici ni tako. Vera je počasi prerasla filozofijo in ustanovljene so bile prve kategorije, ki se niso smele med sabo križati. Še danes se ne sme fant, ki pripada npr. kasti vaišya, oženiti z dekletom brahmanske kaste. Še huje je, da sinovi staršev kasto podedujejo in je ne smejo zamenjati.

Na Zahodu se nam te obveznosti zdijo nečloveške, kot diktatura ali nacizem, a vse te trditve vseeno ne zadoščajo za pojmovanje takega sistema. Azijci ali bolje Hindujski pa sprejemajo to brez vsakega premisleka; še na misel jim ne pade, da bi ta status spremenili.

Morda je za to kriva neizobraženost lepega števila prebivalcev, sem si mislil, ko sem skušal razčistiti problem. Vendar pa so tudi razni intelektualci prepričani, da je to božji ukaz, ki ga človek ne more in ne sme kršiti. Ker sem tudi sam prepričan v utemeljenost in pravičnost vzhodnjaške filozofije in so me ta spoznanja globoko razočarala, sem skušal zvedeti, kako je do tega sploh prišlo.

Iz starih knjig, imenovanih Veda, imamo pričevanja, da so kaste obstajale že približno 2000 let pr. Kr. So se pa bistveno razlikovale od današnjih, saj so takrat ljudje lahko sami izbirali svojo pripadnost k eni ali k drugi skupini.

Samo kasneje so višji duhovniki, ki bi morali biti po svoji veri vzvišene nad vsakdanjim političnim življenjem, predpisali stroge zakone, po katerih njihovi potomci ostajajo še vedno v najvišji kasti, medtem ko reveži, čeprav še tako sposobni, ostajajo teptani hlapci. Spet sta torej zavist in slavoželjnost spremenila tisto pravičnost in demokracijo, ki je zaznamovala življenje arijcev, ko so pred 400 leti zasedli Indijo. Kot pri nas torej, se tudi v Aziji dobri nauki in hvaljevredni ideali s časom spremenijo v korist maloštevilnih oblastnikov.

V Katmanduju pa kaj kmalu pozabiš na politiko in tako sem tudi jaz pustil ob strani te probleme in zopet sproščeno hodil po mestu za novimi spoznanji. Sprehajal sem se med ljudmi in svetimi kravam in z zanimanjem občudoval izredno svobodo, ki kraljuje med Nepalci. Edina njihova skrb, vsaj tako se mi je zdelo, je vsakdanji kruh.

BRUNO KRIZMAN

ZVEZDE IN ZVEZDICE

Finalne je obetal zmago Škamperla, zataknilo pa se je pri pravilniku. Pri prijavi »popravljalca«, ki je moral biti vedno isti, so organizatorji smatrali, da ta ne more sodelovati tudi pri reševanju vprašanj. Pravilnik tega ni predvideval in pisec je lahko odgovarjal in skakal v višino. Odločitev je prišla ob neki tekmi Primorca. Sergij Tavčar je pravilno predlagal zmago Trebencev z 1:0, Križmanu pa se je zdelo, da je bil rezultat drugačen. Dan je bil napačen odgovor. Skok čez 110 cm je dal Opčinam prvo mesto. Malo dni prej je Križman Opčinam zapravil prvo mesto v pohodu. Čas, katerega vlak porabi od Trsta do določene točke pod Nabrežino in z določeno hitrostjo je znašal 14'55", ki ga je ekipa pravilno zračunala, na poli pa je bil zaokrožen na 15 minut. Napaka je pomenila kar 80 točk, ki so ekipo potisnile na šesto mesto. K sreči je čast Opčin rešila mlajša ekipa, ki je zmagala.

Težave so nastale pri prepisovanju letnice na vodovodnem stolpu. Rimske številke naj bi prikazovale leto 1916, z manjšo napako v ometu pa lahko

tudi 1946. Razsodišče je bilo za leto 1916. Na pohodu je nastopilo rekordno število 28 ekip.

Kar 22 odsotnih igralcev v prvem kolu namiznoteniškega turnirja je povzročilo preplah in dodatno delo organizatorjem. V posameznih kategorijah so zmagali Ervin Mezgec (Cankar, mladinci), Neda Miot (Škamperle, članice), Norči Zavadlal in Adrijan Tavčar (Škamperle, mešane dvojice), Boris in Edi Košuta (Dom Rojan, dvojice) in Boris Košuta (Dom Rojan, člani).

Med zanimivimi panogami je bil atletski peterboj za otroke. Vse se je odvijalo v dvorani »1. maja«. Tek na 20 m, skok v višino, daljina z mesta, met odbojkerske žoge v cilj in poligon. Pet panog je bilo treba pomnožiti s 70 nastopajočimi. Sodniki so bili zelo blizu živčnega zloma. Med najboljšimi so bili Peter Žerjal in Adrijan Sosič (košarkarja pri Jadranu), violinist Črtomir Šiškočič in odbojkarica Mebla Vida Legiša.

Strelski turnir je doživel razplet, ki je zapečatil usodo Lidije Kende in Maria Sušteršiča. Zmagala sta oba z 71 oziroma 82 točkami. Sklenila sta, da bosta v življenju streljala skupaj.

Obračun 10. SSI je bil izreden: 1394 dejanskih udeležencev, 24 društev, 41 tekmovalnih dni, 19 panog, nastopi v 10 različnih krajih na 17 različnih objektih, 120 ljudi v sodniškem in organizacijskem aparatu.

Številni gosti in novinarji iz Slovenije in Jugoslavije so prisostvovali zaključku v Kulturnem domu in bili so nemalo presenečeni nad razvejanostjo športa. Od domačih prirediteljev je nekdo celo sprožil zamisel o organizaciji vseslovenskih športnih iger z

regionalnimi predstavništvi in z udeležbo morda celo Slovencev iz Amerike. Zaključne slovesnosti sta se udeležila tudi stara slovenska olimpijca, sabljač Rudolf Cvetko in telovadec Leon Štukelj. Med vmesnim obiskom pri trebenskem Primorcu sta tudi postala častna člana tega društva. Vrhunski telovadec Miro Cerar, ki se je le malo dni prej vrnil s predolimpijskega tekmovanja v Ciudad Mexicu, se je pisмено oprostil za svojo odsotnost.

Da bi le ne pozabili na lestvico društev teh izrednih iger: 1. Sokol, 2. Škamperle, 3. Breg, 4. Cankar, 5. Opčine itd.

Slovensko gledališče, ki je vedno tarnalo nad športniki, češ da se ne udeležujejo kulturnih predstav, je razdalo za nagrado več abonmajev in nato razpisalo tudi »športni abonma« s politično ceno. Uspeh je bil dober. V navdušenju zmage so do konca leta v Nabrežini zbrali 19 abonmentov, pri Bregu pa je želelo postati bolj »kulturnih« kar 42 športnikov. Kljub tarnanju kulturnikov je bilo med športniki že dalj časa razširjeno prepričanje, da so bili kulturniki tisti, ki niso obiskovali športnih prireditev, ne pa obratno.

Teden dni po zaključku SSI so na Opčinah ustanovili športno društvo Polet.

Leto 1968 je šlo mimo brez slovenskih športnih iger. SZ Bor je že leto dni prej sklenilo, da jih ne bo moglo več režirati, koordinacijski odbor športnih društev pa ni imel še moči in kadrov, da bi se lotil dela, omenjali pa so tudi potrebo po pomiritvi, ker so športne igre izzivale vedno hujska nasprotovanja med društvi in do organizatorjev.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 35.000 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.000, letno 2.500.000 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.000, letno 3.000.000, letno nedeljski 800.000 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (sir 1 st. viš 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm visine v sirini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih povšek 20% IVA 18% Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlf. 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah: SPI

primorski dnevnik

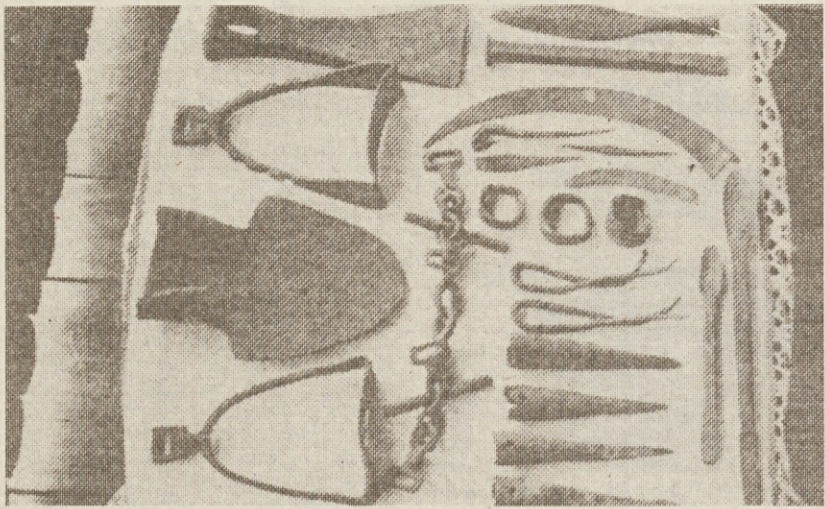
26. julija 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

Najdba stoletja na Bledu

BLED — Pri Zasipu, nedaleč od Bleda, je Tone Jarkovič, 31-letni kovinostregar tik pod svojo hišo, v ledeniški groblji odkril srednjeveški zaklad, ki popolnoma spreminja predstavo o Slovencih iz začetka 9. stoletja. Medtem ko je doslej prevladovalo prepričanje, da so bili naši predniki ponižno in revno ljudstvo, ki so ga imeli vsi sosledje skorajda za tlačane, se je zdaj izkazalo, da niso bili takratni Kranjci nič revnejši od mogočnih Frankov, evropske velesile tedanjega časa, da so se z orožjem vsakomur postavili po robu, če je bilo treba, da so znali s plugom obdelovati lastno zemljo, da so bili dobro oboroženi, da so odhajali v boj na konjih, da so znali obdelovati tako les kot kamen in da so bili za tiste čase karseda premožni.

Takole se pričinja dolga reportaža z naslovom »Najdba stoletja spreminja slovensko zgodovino«, ki jo zadnji ljubljanski Teleks objavlja izpod peresa časnikarja Marjana Rztresena in jo včerajšnje ljubljansko Delo napoveduje s primernim poudarkom.

(Na sliki najdeni predmeti).

Homeini opozarja svoje versko-politične sodelavce Pretirana bojazen za lastno kožo

TEHERAN — Število blindiranih mercedesov in džipov na teheranskih cestah bi bilo potrebno zmanjšati, prav tako pa tudi oborožene straže visokih versko-političnih osebnosti pravi Homeini. Po navodilih vodje islamske republike bi morali paradiranje telesnih straž skrbiti in tudi sama zaščita verskih voditeljev in uradnih iranskih osebnosti spraviti v najbolj nujne okvire.

Bolj poredko se dogaja, da Homeini vtakne svoje prste v drugorazredne stvari, kot je, denimo, telesna straža. Res je sicer, da je iman pretirani ceremonial zaščite versko-političnih osebnosti zastavil širše. Ko je opozarjal na neskomno obnašanje visokih funkcionarjev, je imel pri tem v mislih predvsem nevarnost za sam ugled države.

Homeini je pred nekaj dnevi zbral okoli sebe vse vodilne verske iranske voditelje in jih opozoril, naj bodo »ljudje v ogrinjalih« skromnejši. »Če bodo državljani spoznali, da ste spremenili način življenja, si zgradili velike hiše in se obnašate v nasprotju z običaji, veljavnimi za cerkvene dostojanstvenike, boste povzročili javno nezadovoljstvo, je rekel iman. Ljudje bodo nesrečni, izgubili bomo njihovo podporo in tako povzročili uničenje islama in islamske republike.«

Vodja iranske revolucije se je strinjal s potrebo po zaščiti versko-političnih osebnosti pred terorističnimi napadi, vendar je dodal, da se pri tem ne sme pretirati. »Ne predstavljajte si, da boste povečali svoj ugled v javnosti, če boste stalno obkroženi z motoriziranim spremstvom,« je še pristavil.

Ker je vprašanje skromnosti vključil med temeljna vprašanja, ki zadevajo varnost same islamske republike, je Homeini zahteval od svojih duhovnikov, da se odrečejo bleščečemu in hrupnemu spremstvu, preveliki številu osebnih straž in dragim limuzinam. »Takšni ceremoniali postavljajo v slabo luč verske in politične

voditelje islamske republike in s takšnim pretiravanjem samo izgublamo ugled v javnosti,« uči iman.

O luksuznih avtomobilih, s katerimi se vozijo versko-politični voditelji različnih stopenj odgovornosti so v tukajšnji javnosti večkrat govorili. V tisku so kritizirali tiste, ki se pred zunanjim svetom skrivajo za zatemljenimi in neprobojnimi stekli avtomobilih. Vse glasnejše pa postaja nezadovoljstvo zaradi dragih mercedesov, ki se vsak dan podijo po teheranskih cestah.

Na dlani je, da je nezadovoljstvo zaradi številnih blindiranih avtomobilov in pompoznega ceremoniala visoke duhovščine in funkcionarjev prišlo do takšne stopnje, ko hočejo takšnemu pretiravanju potrebno napraviti konec. To dokazuje najnovejši, nikakor pa ne prvi poziv Homeinija versko-političnim voditeljem, poziv, naj uskladijo svojo življenjsko raven po volji ljudstva. To pa pomeni, kot je v ostalem sam rekel, živeti skromneje, celo skromneje od navadnih ljudi.

Če bodo duhovniki drugače živeli kot zahteva ljudstvo, bo prenehala podpora oblasti, opozarja iman. In če bi se to zgodilo, bo škodo utrpel, ne samo islamska republika, ampak ves islamski svet.

MANAGUA — Protisandinistični gverilci so pred dva dneva napadli trajekt, ki je prevažal inozemske turiste na izletu po vzhodni Nikaragvi. Napadalcu so streljali z minometali in avtomatičnim orožjem; ubili so enega vojaka in ranili 17 potnikov. Vest je včeraj sporočilo obrambno ministrstvo Nikaragve. Incident, v katerem je sodelovalo 50 »ultrasov«, se je pripetil na reki Escondido, 29 km vzhodno od mesta Rama. Zrtev napada je bila ladja, ki je zamenjala pred tremi tedni v podobnem napadu zažgano ladjo. Uradno so sporočili, da so bili na krovu ameriški, nemški in španski turisti in da ni bil ranjen noben turist ZDA.

Harriet Beecher Stowe

25.

Koča strica Toma

NI VELIKO, GOSPODIČNA FLY, NABRAL SEM ZA MALO EVO!

HVALA TI, TOM!

STRIC TOM, BI ŽELEL BITI SPET V KENTLUCKYJU. PRI SVOJCI DRUŽINI?

TO BI SI ZELO ŽELEL, MALA EVA, A TO JE NEMOGOČE!

TUDI PRI TEBI MI JE LEPO, SAMO ČIMPREJ OZDRAVI!

OČE, ČE SE MI KAJ ZBODI, BOŠ OSVOBODIL TOMA?

OBLJUBLJAM! A TEBI SE NE SME NICESAR ZGODITI, MALA MOJA!

NE SMEŠ RAZMIŠLJATI O TEM, DA BI NAS ZAPUSTILA, MALA MOJA!

ALI... ALI...

BELE PTICE PRIHAJAJO... DA ME ODPELJEJO!

Druga plat poletnih počitnic Ostareli v domove!

RIM — Poléte je marsikomu v Italiji sinonim za počitnice, potovanja in podobno, a ne vsem. Med tistimi, ki se sončnih mesecev ne veselijo tako, kot bi si jih lahko, so številni ostareli. Večkrat so tihe, a zato nič manj resnične žrtve počitniške mrzlice mlajših članov družine, ki se jih ob potovanjih ali izletih »odkrižajo« s tem, da jih pošljejo v bolnišnice ali v domove za ostarele.

Zanje je to predvsem psihološki udarec. Boli jih, da so potisnjeni na rob, in še prej, da so drugim v breme. Zato navadno mirno potrpijo in celo sami sodelujejo pri iskanju izgovorov, zakaj naj bi bila potrebna njihova hospitalizacija. V bolnišnicah in domovih za ostarele pa pridejo, kar se oskrbuje, iz dežja pod kap. Počitniška mrzlica namreč redči tudi vrste zdravnikov, bolničark in drugega osebja. In tako ni redek primer, kot je bil tisti, ki so ga v teh dneh zabeležili v nekem domu za ostarele v Rimu, kjer so našli truplo Salvatore Zillarie šele več dni po njeni smrti.

Pa si oglejmo te domove nekoliko pobliže. Po podatkih, ki jih je pred kratkim objavil osrednji italijanski statistični zavod ISTAT, se njihovo število po vsej Italiji vrti okoli 2 tisoč. Niso enakomerno porazdeljeni po vseh deželah. Največ jih je v severozahodni Italiji, in sicer kar 43,2 odstotka.

V zavodih za ostarele je povprečno skupno kakih 140 tisoč gostov, kar predstavlja 42 od sto vseh hospitaliziranih v Italiji. ISTAT je tudi izračunal, da v domovih živeči ostareli predstavljajo 2 odstotka vsega prebivalstva v Italiji starejšega od 60 let, saj njihovo število dosega 10,5 milijona. Med številnimi podatki, ki jih je objavil osrednji italijanski statistični urad, naj omenimo še to: kar 35 od sto gostov domov za ostarele prihaja iz (ukinjenih) psihiatričnih bolnišnic, vsak drugi izmed njih je vdovec ali vdova, 0,9 odstotka pa je ločenih in razporočanih.

Visoko priznanje za ruskega patriarha

ZAGORSK — Patriarh ruske pravoslavne Cerkve Pimen je ob svojem 75. rojstnem dnevu prejel orden »rdeče zastave«, ki ga Kremelj podeljuje navadno herojem dela. V motivaciji visokega priznanja pogravarju ruske pravoslavne Cerkve so sovjetske oblasti navedle »njegov prispevek, in požrtvovalnost v delu sovjetskega odbora za mir v svetu«.

V njegovo čast je bil v katedrali Vnebovetja v Zagorsku poseben cerkveni obred. Verski obredi v čast ruskega patriarha so bili po vseh ruskih cerkvah, nanj so se spomnili tudi gruzijski katoličani in Judje v sinagogah.

Na Zahodu so takoj navedli kritike ruskih kristjanov ob Pimenovi popustljivosti. Agencije pa niso navedle, kdo je kritiziral priletnega patriarha, prav tako so pozabile na vlogo, ki jo je imela in jo še ima pravoslavna Cerkve v ruski zgodovini in stvarnosti, ki je neprimerljiva z vlogo katoliške.

Turisti sami čistijo plaže

OSIMO (Ancona) — Kakih sto turistov, v glavnem Svicarjev in Lombardov, že nekaj dni vztraja z neobčajnim protestom proti onesnaževalcem okolja in oblastem, ki ne poskrbijo, da bi bile proste plaže prijetne in čiste. Pri Portorecanatiju in Marcelliju di Numana so se že četrti dan iz turistov prelevili v »pometače«. Do sedaj so očistili 600 metrov plaže pri Portorecanatiju in dober kilometer pri Marcelliju. S plažo so odnesli na tone najrazličnejših smeti, od najlonških vrečk do konzerv, tetrapakov, steklenic in druge civilizacijske šare. V svoji ekološki vniemi se seveda niso mogli preleviti v gradbince, da bi urečili odtočni kanal kanalizacije, ki se pod milim nebom izliva v morje pri Portorecanatiju. Bržkone si bi to oblast tudi želele, saj imajo sedaj že res čisto plažo, a obenem ostre prijemne proteste turistov in napise po plažah, ki pozivajo k čiščeni.

AIDS in umetno oplodjevanje

PARIZ — Svetovna in zlasti ameriška javnost se ni še opomogla ob neverjetni novici, da je filmski igralec Rock Hudson prišel v tukajšnjo kliniko na zdravljenje bolezni AIDS (ob tem se je pojavila tudi vest, da je bil homoseksualec), ko je iz Avstralije prišla nova, ki se prav tako nanaša na AIDS: v Sydneyu so se okužile štiri ženske pri umetni oploditvi s semenom bolnega darovalca. Na srečo se nobena ni oplojila. Kakor hitro so zdravnikji ugotovili, so poiskali vse ženske, oplodjene s bolnim semenom. Vsaj doslej je izid zadovoljiv: tri je štirih žensk je rodilo zdrave otroke in tudi možje se niso okužili. Dokaz, da se virus z bolne ženske ne prenaša avtomatično na moškega ali na otroke.

Zaradi te nevarnosti so lani v Avstraliji zaprli vse »semenarne«, vendar so jih na javni pritisk letos ponovno odprli in uvedli nadzorstvo.